

SÁTOR A MINISZTERELNÖKI PALOTA ERKÉLYÉN. — Jelfy Gyula félvétele.

ha az ország népe nyugodtan alhatik tiz esztendeig.

Mert az bizonyos, hogy az utolsó, a döntő tárgyalások hetében se valami sokat, se valami édesdeden nem alhattak azok a kegyelmes, meg méltóságos urak, a kik a kiegyezés szálait szövögették, hogy olyan kelme legyen belőle, a melyik mindegyiknek tessék. Odafönt a Várhegy magasságában, messze a város kötőmegei fölött kitűnő a levegő és gyönyörű a kilátás. De mikor a levegő tele van országos érdekek gondjával és kavargó numerusokkal: nehézzé, fojtóvá lesz minden atmoszféra és hasztalan a legszebb kilátás is, mikor távolabbi és fontosabb kilátások mérlegelésével van elfoglalva a csatázó elme. A tanácskozásokról kiadott tudósítások hűségesen elmondották, hogyan hullámzott egyik helyről a másikra a viaskodó csapat. Hol bentek a termékek, hol kijöttek az erkélyre, a mint hogy volt is idejük hozzá, hogy itt is, ott is elűnják a rengeteg ülést és másik székbe kíváncsokoznak. Egyéb változatosság pedig nem igen kínálkozott.

Az ország szeme pedig aggodalmas figyelemmel leste minden mozdulatukat. Eleinte nem jó hírek jártak. A kegyelmes urak homlokáról sötét felhők áradtak és a nyugati pályaudvar tájékán is föl-fölszállt egy-egy füstfelhő, hogy még sötétebbé tegye az eget. Kétszer is befűtötték a különvonat lokomotívját és ennek a füstje azt hirdette, hogy — mennek haza az osztrákok, nincs béke, nincs megegyezés!

De azután mégis csak itt maradtak. Nem a pályaudvarra mentek, hanem föl a miniszterelnöki palotába. A budai közönség már kitűnően ismerte valamennyit. Tudták, hogy az a magas, elegáns öreg úr, a ki olyan, mint egy civilizált ruhába öltözött generális, Beck báró, az osztrák miniszterelnök. Igen komoly az arca; a jókedvét Sieghart úrnál tartogatja, a ki meglehetősen bőkezűen bánik vele. Az osztrák sajtófonók a legvidámabb kegyelmes úr a Beck-kabinetben. A legmozgékonyabb azonban Derschatta, a mi helyes is, mert egrészt ő a vasutak minisztere, a mi megkíván egy bizonyos fűrgeséget, másrészt meg olyan kistermetű ember, hogy neki hármát kell lépnie, míg agrárius kollégája, a nyulánk Auersperg gróf csak egyet lép. Már pedig a közlekedésügynek lépést kell tartania a gazdasági haladással. A vidámságban Sieghart ő excellenciájának Koritovszky finanszminiszter ő excellenciájára a legerősebb riválisa. Valamikor Galicziában volt kerületi főnök és ennek a működésének kettős eredménye lett. Az egyik az, hogy temérdek lengyelzsido anekdotát megtanult; a másik meg az, hogy képviselővé választván, meleg szimpátiákat árult el — Lueger irányában. Varietas delectat.

Addig tartott az alkudozás, míg végre csakugyan megegyezés lett belőle. Kiderült, hogy a budavári miniszterelnöki palota számára a sors

még tartogatott egy nevezetességet. Pedig ezt a gyönyörű fekvésű ódon palotát már halálra ítélték ezelőtt egy néhány esztendővel. Bánffy Dezső báró volt az, a ki ezt vele cselekedte. Annnyira el volt határozva a lerombolása, hogy már az új palota tervét is elkészíttette Bánffy báró. De nem a ház múlt el, hanem az akkori gazda és a ki az örökébe lépett, jobb szívvel volt az öreg falakhoz, mint az elődje. Ezek az öreg falak most bebizonyították, hogy csakugyan kár lett volna őket lebontani. Egy álló hétig folyt közöttük egy kemény háborúság, óriási érdekek nehézségei sűrítettek a levegőben és ime — egy repedés se támadt rajtuk. Két parlament fog ítéletet mondani róla, hogy a kiegyezésnek, a melyet itt hoztak fődél alá, van-e ilyen szolid a konstrukciója?

OKTÓBERBEN.

Bár nincs a régi jó feledve,
Kinek van ma vig dalra kedve,
Mint volt egykor ép ilyen tájban
A szüretnek vidám zajában?
Megújítók a régi dalt,
De hajh! a régi kedv kihalt.

Sűrű, nehéz köd árja terjed,
Völgyet, magas tetőket elfed.
Az ég, az ember biztatója,
Nem tündökölhet ki alóla,
Sokáig így borongva vár,
Míg áttöri a napsugár.

Az őszi fényt élvezni, végre
Föllélegzik a hegy vidéke;
De rajta holt puszta válna
A nektáros tőkék világa,
Csak itt-ott, mint reményvirág,
Zöldellik az ifjú bor-ág.

Vendégeit a fűrgő gazda,
Ott most is szívesen marasztja;
De aggodalmát rejtve tűri,
A hegy levét málázva szűri
S ha izli Márton-nap után,
Akkor is gond ül homlokán.

Nem biztatja setét jövője,
Hogy reményét föllengve szője
S még inkább elborúl, ha nézi,
Hazáját mily balsors emésztí,
Gyótró bajában nincs szünet:
Silány szüret! Komor szüret!

Lévay József.

EGY FECSEGŐNEK.*

Csodálkozol, hogy egymagamban
Bolyongok bérczen, völgyön át,
Hol ember embert nem találhat
S unalmas földnél mást se lát.
Becsés személyed följánlod
Kisérő társul utamon,
Kettecskén mégis, azt hiszed tán
Nem lep meg úgy az unalom.

Ah megható, csodás valóban,
Mily áldozatra kész szived,
Lelkem hálával telve érte, —
De elfogadnom nem lehet.
Nem elhagyott, ki egyedül van,
Bizalmas, hű társ a magány,
Csudákat hirdet némasága,
Gyönyörrel csüggök ajakán.

Mint fűrgő lábú ifjú is már
Legboldogabb akkor valék,
Ha mint magányos vándorlóra
Nézett le rám a szabad ég.
Vágy és remény, két ifju tündér,
Kár karba öltve járt velem
S ábrándok édes vigaszával
Tölté el sovár kebelem.

Vágy és remény nem társam immár,
Emlékezet kísér csupán,
Mi tova tűnt, átélni újra,
Oly jó — s még jobb feledni tán,
Vannak emlékim, boldogított,
S van mit felednem jól esik,
Gyönyört s vigaszt szabad magányban
Fogok találni síromig.

Ne sajnálj hát, hogy egymagamban
Bolyongok bérczen völgyön át,
Hol ember embert nem találhat
S unalmas földnél mást se lát,
Hisz kész öröm, ha nem kell egyre
Saját másunkba botlani,
S csak zöldet látni, biztosítlak,
Nem untat úgy, — mint hallani!

Torkos László.

A NOSZTY-FIÚ ESETE TÓTH MARIVAL.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta MIKSZÁTH KÁLMÁN.

Leültek két ablak közé, Feri egy nádszékre, Mari pedig elhelyezkedett egy magas bőr karszékben, olyan volt, mintha trónon ülne, lábait fölrakta a karszék alsó rámjára s gondosan, kaczéran elrendezte a szoknyája redőzetét, de annyit mégis kiinn hagyott az apró lábaiból, a mennyitől a szem megrészegek.

— Hát hogy hova lett a kamélia, kérde? Biz azt elvették tőlem zálogba. No, mit néz rám? A mi igaz, igaz. Ügyetlenül felelgettem a «Hargaszom rád»-ban. És ez még semmi se volna, hanem elvették a broschomat és gyűrűmet is.

— Ki vette el?
— Egy fiatalember. És ez se volna még semmi, ha visszaadná, de nem adja.
— Micsoda? A gyűrűt se?
— Természetesen azt se.
Noszty nyugtalanul mozdult meg.
— Hogy lehet az?
— Megharagudott valamiért és hazament, a tárgyakat pedig a zsebében felejtette. És ezzel most már én készen vagyok.

— Vagyis, hogy most már én következem.
— Nincs másképen.
— Tehát parancsoljon!
Mari az egyik ablakfüggöny csücskét mor-

* A Petőfi-társaság október 13-iki ülésén felolvasott költemény.

zsolgatta, fejét a balvállára hajtván, lopva kémlelte a félig lecsukódó pillák alól a Noszty vonásait.

— Maga a vacsora előtt azt mondta nekem, hogy nem nézhet rám . . .

— Nem, nem azt mondtam, nem úgy értettem, — tiltakozott Noszty, azzal a fölényes mosolygással, a hogy egy nagyon komoly ember szokott végighallgatni egy bohó gyermeket.

— Ne vitatkozzunk kérem erről. Tudja, én amerikai leány vagyok, szabad levegőn és szabad beszéden növekedtem fel. Tudom, hogy maga indokolta, miért szomorítja a látásom. S épen csak erről az indokról van most szó. Magát azt a tényt, hogy engem nem szeret látni, kikapcsolom. No, meg van elégedve? Sőt megengedem, hogy hünyja be, ha akarja a szemét, mikor velem beszél . . . Kérem, kérem, ne szóljon közbe, mert mondom, nem ez a tárgy van szőnyegen. De az indokolása tett kíváncsivá. Ön azt mondja, hogy ismert vagy ismer valakit, a ki a csalódásig hasonlít hozzám. Látssa be, hogy ez engem felbírzigált és folytonosan csiklandozza azóta a fantáziámat. Az ember elvégre nem lehet közömbös a maga hasonmása, hogy is mondjam csak, a Doppelgängerje iránt, kivált ha asszonyfajta. Úgy szeretném, de úgy szeretném tudni, ki ő, hogy hívják, merre van hazája, milyen a lelke, a sorsa, és mindent, mindent, a mi rá vonatkozik, mert úgy képzelem, hogy az nekem egyedül testvérem a világ valamennyi emberi lényé között. Oh, mondjon nekem róla egyet-mást. De mi lenne, hogy úgy elszontyolodott?

Feri mélyen sóhajtott s egy pillanatnyi csend állt be; hallani lehetne a fejük fölötti óra tiktáját, ha a muzsika nem szólna, s ha vagy tíz pár nem keringőzne a teremben. Hanem azért mégis csend volt az, csend a zajban, melyet csak ők észleltek, s csak őket nyomta.

— Inkább csak boszankodom, — szölt Noszty szembetűnőleg kelletlenül, szinte vontatva, s bizonyos melancholiaszerű köd borongott a homlokán. — Magamra boszankodom, kisaszszony, hogy olyasvalami csúszott ki a szájamon, a miről nem szokás beszélni. Nincs annak se értelme, se formája. De már megtörtént, s minthogy úgy állapodtunk meg, hát kielégitem a kíváncsiságát, de azt hiszem, nem lesz meglepődve.

— Miért hiszi?

— Mert a Doppelgängerje nem a felső tizezrekéből van.

Tóth Mari vállat vont s hanyagül hátradobta magát a karszékben, mire összeomlott a ruhája előbbi redőzete s más hullámvonalak keletkeztek a fázán-szín szöknyáján.

Ferinek a szemét kápráztatta ez, elfordította a fejét, inkább nézett bele a csillár remegő lángnyelveibe; az nem olyan veszedelmes.

— Az iparosok egy mulatságán ismertem meg az elmúlt ősszel a Somlyó-hegyen.

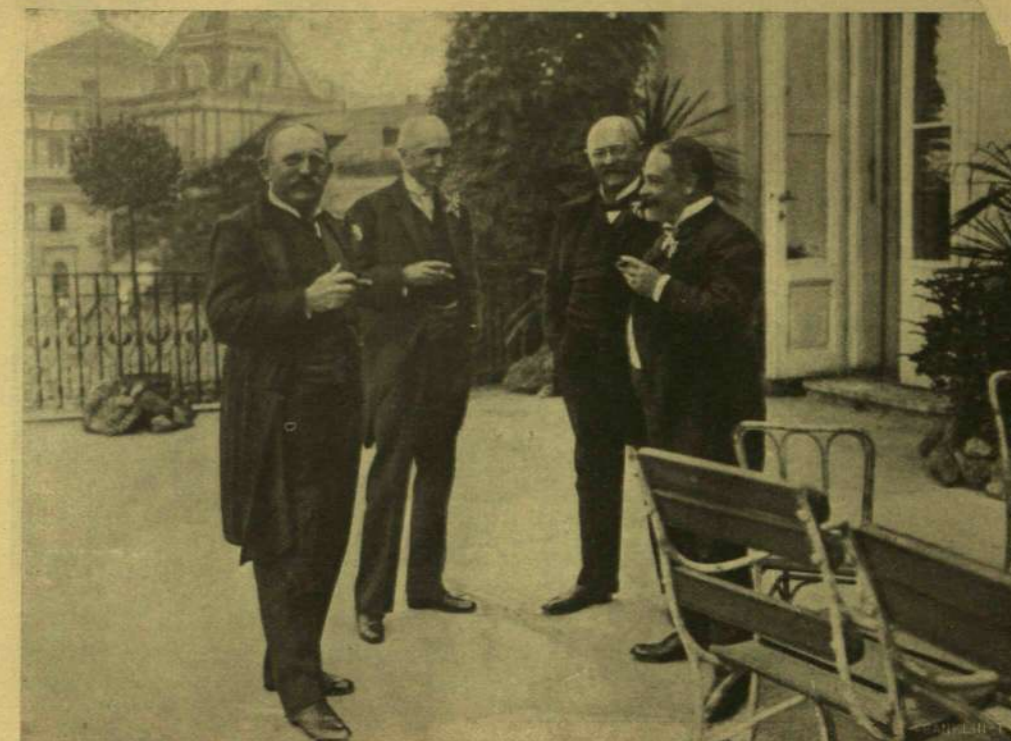
Tisztán látott, hiszen már tudta és mégis a szédület fogta el, mikor most mint kétségbevonhatlan tény állt elébe, a mi csak sejtelem volt és később valószínűség. Sápadt lett, mint a fal és úgy érezte, hogy a szive hevesen ver, míg a torkát mintha egy eszontos kéz szorítaná össze.

— Úgy? . . . Igen? — mormolta rekedten, — a Somlyó-hegyen? — Majd álmodozva tette hozzá: No, és?

— Egy fiatal leány volt . . .

Egy kiső összeszedte magát, s hogy a megindulás palástolja, esztelen mosolylyal szölt közbe:

— Mindjárt gyanítottam, hogy nem egy fiatal zerge, vagy medvebocs.

FORST, JOSIPOVICH ÉS DERSCHATTA MINISZTEREK. — Jelfy Gyula félvétele.

— Úgy értettem, hogy lehetett volna menyecske is, de leány volt.

— Valami eszmadia-leány?

— Bizonyára szegénysorsú, a mint mondta, komorna vagy ilyesmi, valami úrnőnél.

— Természetesen nagy lábakkal és vörös kezekkel, — kötekedett Tóth Mari, fitymáló mozdulattal.

— Ejh, — pattant fel Noszty éles hangon, melynek érzét szokatlan melegség töltötte meg, — egy hercezkisasszony is elbújhatna mellette.

Lázás öröm öntötte el a leány vonásait, szemébe fényes csillagok költöztek, arcán piros rózsák nyiladoztak egyszerűbe. Milyen jó ilyenkor a legyező, melylyel mindezt el lehet takarni. Asszonyfegyver az, nem pusztán csecsebecse.

— Ah, ah, — ismételte egypárszor gépiesen, mintha a többi nem érdekelné, szétterjesztve két karját, mint mikor a madár el akar szállni, vagy mint mikor az embernek ásitani van kedve, s fáradt derekát egyengeti. A nevelőintézetben csináltak így az unalom jelzésére, de mivelhogy illetlen volt, mindig hozzá szöttek valami alkalmas mondatot, melynek kapcsában a kezek eme kiterjesztése ártatlan illusztrációknak tűnt fel, pl. «Van nekünk egy tehennünk, ekkora szarvai vannak!» Ehhez a jámbor pajkosságához nyúlt a gonosz vadász kijátszására. Tobzódott a lelke kéjes diadalban. Hm, itt vergődik most a hálóban. Úgy kell neki. Nem árt egy kicsit megkínózni.

— Ön, úgy látszik, egy mesebeli hamupipókére akadt, kinek a lábára magától ugrik rá az aranycipellő.

— Ráakadtam, de köd előtte, köd utána, mindjárt el is vesztettem, s nem hiszem, hogy valaha megtaláljam, — felelte Noszty szomorúan, csendesen, mintegy önmagához beszélve.

— Hogy-hogy?

— Nem akarta megmondani, hol lakik, kinél van, s minden keresésem hasztalan azóta.

— Oh, szegény ember! — sópáncodott Mari tréfásan. — S tényleg kereste?

Elemében volt. Nem tudott mit csinálni a pajkosságtól. A cipője sarkaival veregette a szék lábait.

Noszty csak a fejével bólogott, hogy kereste. — Ej, Noszty, Noszty! — és szemrehányólag fenyegette meg ujjával, — mondja meg

nekem, de tegye szívére a kezét és ne vegye tőlem rossz néven, hogy pártját fogom az én kis Doppelgängeremnek, mire való az, hogy keresi? Minek bántja szegénykét?

— Az már igazán az én dolgom, — válaszolta hűvösen, és felkelt a székről.

— No, no, csak üljön vissza! Még nem végeztünk, uram. Nem szabad haragudni. Mondja meg nekem őszintén, ha már ennyi bizalomra méltatott, mi célja van azzal, hogy keresi? Mit tenne például, ha megtalálná?

— Mit tudom én azt?

— Csak nem venné el feleségül?

— Ki tudja!

— Egy szobaleányt? Egy Noszty?

— Megtették ezt már nagyobb urak is.

Hanem iszen nem ment ez a beszélgetés komoly számba, inkább csak kötekedő inceskedés volt, s azt is hirtelen megszakította a Tóthné érkezése, ki már mindenfelé kereste Marit, hogy indulnak-e, vagy nem.

— Apa még nem akar menni, — jelentette Mari, s hóféhér homlokán egy árnyék suhant el, az elégedetlenség, hogy zavarják.

— Jó, jó, de hát mért nem jössz az ilyet megmondani, látod, már a wikler is rajtam van.

— Elmerültünk, mamácska, — mentette magát mosolyogva, — egy érdekes témába.

— Valami titok?

— Noszty úr beszél nekem valakiről, a ki nagyon hasonlít hozzám.

— Bolondság, bolondság, — hadarta Tóthné, — mikor olyan fityfityú iskolás lányka voltál, mindig azt mondták, hogy szakasztott olyan vagy, mint az apád, némelyek ellenben esküdöztek, hogy színről-színre engem látnak benned. No, ha ez igaz lett volna, akkor nekem is hasonlítanom kellett volna apádkhoz, pedig én sohase hasonlítotam hozzá . . . azt kikérem. Ámbár nem mondhatom, hogy csunya ember lett volna, inkább csinos volt és a zemei is kékek voltak, sőt meglehet, hogy most is kékek. Tehát még visszavigyem a wikleremet, mit gondolsz?

— Vidd vissza, mama.

Tóthné szorosán a falak mellett, hogy a tánczó párok fel ne lökjék, visszatüpegett a bundaszobába, Mari pedig az elmélázó Noszty felé fordult.

— Mondja csak, tényleg nagyon hasonlított hozzám?
Úgy tett, mintha már elejtette volna a fona-

Wekerle és Koritovszky.

lat; mintha a lelke nem volna jelen s talán annál a másiknál kóborognék.

— Mit tetszik kérdezni? Őt? Oh igen. A megszólalásig, sőt a megszólaláson túl, mert a hangja is hasonlított.

— Jaj, de szeretném ismerni, — csacsogott a leány, megeredt a szava, mint a forrás vize, ha a rajta fekvő kő elgurul. — Ha én király volnék, vagy mit beszélnek, királyné, és volna ilyen hasonmásom, palotahölgynek tartanám magam mellett. Milyen pompás dolgok sarjadhatnak ebből! Két személyben volnék, s ha olyat tennék, a mi a királynénak nem illik, ezt akkor ő vállalná. Ha az urammal kelene valami kellemetlen dolgot igazítani, a másik személyemet küldeném, kivált a mikor mérges lenne az uram, t. i. ő felsége. (Édesdeden nevetett hozzá, s Ferit is láthatólag gyönyörködtette a rakoncátlan vidámsága.) Aztán mi mindent lehetne csinálni! Egyszer csak azt írják a magyar újságok, hogy a királyné megjelent ma Bontóváron a református templomban és együtt énekelte a hivekkel a zsoltáro-

„Csak nyájasan!” (Koritovszky és Popovics).

Egy derüs intermezzo. (A fénykép-fölvételeket nézik.)

az ő dolga nem galádul kivetett haló, hanem szabályos lefolyású párbaj. Hát csak hadd folyjon tovább. Annyi különbség azonban mégis volt, hogy Mari nem láthatta a Noszty hamis játékát, Noszty előtt ellenben Mari minden kártyája úgyszólván ki volt terítve.

— No, csak sok mindenféle tarka-barka dolgot lehetne csinálni egy tökéletes hasonmással, — erősködött Mari, — akár hiszi, akár nem. Vegyük csak például a mi esetünket, mit szolt volna mélyen tisztelt kamarás úr, ha én azt találtam volna mondani az imént, mikor a somlyói leányt említette, hogy itt vagyok, ragyogok, én vagyok az?

— Egyszerűen nevettem volna, hogy maga milyen tréfás kedvében van.

— És nem hitte volna el?

— Nem hát. Mert nemcsak szeme van az embernek, hanem esze is. A szememmel elhinném, az eszem azonban ellentmondana, mert hogyan juthatott volna el a kisasszony egy közös iparos-mulatságra?

Mari felkelt a székről, Noszty elé állt s meghimbálván a szoknyája két szélét, csupa merő csintalanságból meghajította magát, kislányos czeremóniával.

kat, mire a bécsi újságok vadul czáfolnának, hogy ez nem igaz, mert a királyné ugyanabban az órában reggelit adott Bécsben a Hofburgban s a cerele után kikocsizott Ferenczy Idával a Práterbe. Hahaha. Milyen marakodás, veszekedés lenne ebből.

— Ej, ej, Mari kisasszony! Hát így csapná őe az alattvalóit? Csakhogya azoknak is volna ám eszük.

— Rá nem jönnének, higgye meg.

— Dehogya nem. Akkor Ferenczy Ida határozta. A hol Ferenczy lenne, az vétetnék igazi királynénak. A két egyforma királynéhoz két egyforma Ferenczy Ida is kellenék.

Egyre beljebb csúsztak a «zöld» beszélgetésbe, akár egy backfisch és egy gimnázista; napsugárból, ködből, naiv bohóságokból font kötéllétrán lépegettek az égbe. S utközben úgy nekimelegedett a Noszty szíve, hogy a jóság harmatját izzadta ki; restelni kezdte, hogy ilyen alattomos tört vetett az ártatlan, kedves leánykának. És talán vissza is riad az utolsó perczen, ha meg nem vigasztalja, hogy nini, hiszen Mari is komédiázik. Ohó, hisz akkor

— Úgy, a hogy eljuthatott a méltóságos kamarás úr.

— Hja, az más. A belindek kiüti a fejét a parkban, a réten, az árokban és mindenütt, de a palma csak a maga levegőjében és földjében.

— És hátha nemcsak mondanám, hanem tényleg is én volnék a somlyói leány?

Hangja reszketett és mereven nézett a Noszty arcába; még csak egy pillája se rezdült meg annak.

— Isten ments, — mondá csendesen.

S ez láthatólag lehangozta Marit.

— Nem is örülne neki?

— Ellenkezőleg.

— Miért? — kérdé halkan; visszaült a székebe és a szeméit lehunyta.

— Mert a mikor feltaláltam volna, jobban elveszteném őt, mint mikor nem tudtam, hogy hol van s legalább gondolkozhattam fölé.

— Nem, nem értem önt, — tagolta a leány rekedten, s feje a vállára billent, mint az eltört növény virágpártája.

— Pedig világos. Maga milliomos leány, én szegény ördög, s oly messze volna tőlem, mint

Balról: Josipovich, Günther, gróf Zichy, Darányi, Sieghart (középen), gr. Andrassy, br. Beck és Derschatta.

Darányi és osztrák kollegája, gróf Auersperg.

ban és hogy a gerinczem össze akart törni reggel és este, és napközben is, ha félóraig jártam, ez bizonyára csak képzelődés volt. De mert ettől a képzelődéstől meg akartam szabadulni, hát elhatároztam magamban, hogy meghalok.

Gyönyörű márciusi reggelen volt ez. Hét órákor megreggeliztem, Jeanne-nal tréfáltam, a ki a nagy fehér márvány-kandallóban tüzet rakott és újságolta, hogy tegnap este egy honfitársam keresett, körülbelül nyolcz óra után. Megmondták neki, hogy már alszom, hogy ilyenkor már rendesen alszom s hogy ha beszélni akar velem, a déli órákban jöjjön. Akkor jövök valamelyik múzeumból és lenn reggelizem az étteremben. Aztán rögtön megyek a Boisba vagy másfelé, 6 órákor pedig már a szobámban vagyok és ott ebédelek. Jeanne mondta, hogy az idegen úr ezen nagyon elbámult és a hotelier-től még az iránt érdeklődött, hogy legalább színházba csak járok, s mikor monsieur Armand erre is nemmel felelt, fejcsóválva vett búcsút, azzal az ígérettel, hogy másnap korán el fog jönni.

— Talán már itt is van — mondta Jeanne — mindjárt megyek és megnézem.

Ez különös — gondoltam magamban — a véletlen egy honfitársamat hozza most ide, hogy legyen egy baráti kéz, a mely messze ide-

az egyik planéta a másiktól. De szerencsére nem így van.

(Folytatása következik.)

EGY TAVASZ.

Elbeszélés.

Irtá Erdős Renée.

Aludtam, mindég aludtam, a kora alkonyatoktól a késő tavaszi reggelekig, a míg a nap be nem özönlött a szobámba és nem égette a párnát, melyen a fejem feküdt.

Aludtam, aludtam.

De nem is alvás volt ez, hanem belebukás, belesüppedés az álomba, mint valami sárba, mint egy súlyos, fogvatartott, fekete tömegbe, a melyből hiába nyújtja ki segítségkérően két karját az ember.

Ezek után az éjszakák után nem éreztem soha a felrisszülést, soha a vágyat, hogy egy nagyot járjak a szabadban, vagy hogy asztalomhoz üljek és dolgozzam. Legszívesebben föl sem keltem volna, ott maradtam volna az ágyon fekvé, várva az új alkonyatot.

És ez így volt hetekig.

És akkor egy reggelen — jó korán — összedtem magam, hogy meg fogok halni, mert nem bírom el tovább a fáradságot. Én beteg nem voltam, ezt sok orvos megerősítette akkori-

Gróf Zichy Aladár, gróf Andrassy Gyula, báró Beck és Kossuth Ferencz.

Jelly Gyula felvétel.

A MAGYAR ÉS OSZTRÁK ALKUDOZÁS EGY KOMOLY PILLANATA. (Osztrákok maguk között.)

genben, a gyönyörű, nagy bűnös városban lefogja elfáradt szememet és elvigue utolsó izenetemet az édesanyámnak.

De vajjon ki lehet? tűnődtem magamban, mialatt felöltözök, még pedig a rendes hétköznapi ruhámba s nem azzal a kaczer gondal, melylyel a jővelevésű öngyilkosjelöltek szoktak. Eszembe jutott egy barátnőm, a ki életében az első pár selyemharisnyát az öngyilkossága alkalmával húzta fel. Én minden póz nélkül nyomtam a fejembe kis, megkopott szürke nemezkalapomat, a mire egy hét előtt, a tavasz kedvéért egy kis csomó csinált virágot, ibolyát tűztem és mentem lefelé. Charles, a pinceszér már jött velem szembe és jelentette, hogy lenn a szalonban egy úr vár, a ki már tegnap is keresett.

Minden megindultság nélkül nyitok be és ott találok egy különös idegent, a ki kissé zavartan köszön és kezdi a mondkáját.

Ez az ember egy sápadt arcú, szeplős és vörös hajú kis jelenség volt, nagyon keskeny vállakkal, a kellelénél nagyobb fejjel, melyben hihetetlenül értelmes két nagy gyermekszem ragyogott. A hangja pedig úgy ütötte meg a fülem, mint egy ismerős melódia. Egy cselédünk jutott eszembe, régen, a gyermekkorból, a ki a Törpekirályról mesélt és nórázótt. Ez ember első szavánál ez a kis ének jutott eszembe:

Törpekirály honnan jöttél?
Koronádat hova tetted?
Rút is lettél, bús is lettél...

— Bocsásson meg, hogy így ismeretlenül háborgatni merészeltem. Úgy tudtam meg, hogy itt van — kisvárosban mindent tudnak az emberek — az édesanyám az ön édesanyjánál járt és tőle hallotta, hogy ön Párisba jött. Nekem rögtön megírta, én elkértem a címét. És így.

Megmondta a nevét. Nem emlékeztem rá. A bátyám diáktársa volt. Sokat járt hozzánk, de akkor én még nagyon kicsi voltam. Bimbónak csúfoltam — emlékszem-e?

— Bimbó? Oh az más!

Most már emlékeztem az apjára is. Szabó volt, egy hihetetlen parányi emberke, a ki havonta eljött javításokért. Az anyám alkudozott vele. Csekély kifogásokért hihetetlen méregbe tudott jönni.

— Bumm, bumm — mondta az anyám — már megint haragszik József bácsi. Az ott hagyott pénzt, ruhát, mindent utána kellett vinni és külön megkövetni.

Ó volt az öreg Bumbum, a hogy mi gyerekek hívtuk és fia a Bimbó.

A mennyire komikus jelenség volt az öreg, annyira tisztelte az egész ház Bimbót. Ő csak két osztályval járt fölébb a bátyámnál, de azért lezkeorákat adott neki és másoknak is és állítólag mindig volt pénze és rengeteg könyvet vett és sokat tanult.

— És maga mióta van Párisban, Bimbó? Szabad így hívni még? És hogy van az édesapja?

— Nyolcz éve, hogy meghalt. Nem tudja? Én pedig már itt vagyok vagy tiz esztendeje.

— Tiz éve? És mit csinál itt?

Rámnézett, kissé zavart lett, habozott. — Én — én — csak elvagyok valahogy, lassacsán — dolgozgatok — a laboratóriumban, a klinikán és kutatásaimról könyveket írok, francia, angol és német nyelven. És előadásokat is tartok — professzor vagyok.

— És ezeken kívül — kérdeztem tőle, — gyógyítani is tud?

— Néha — mosolygott finoman — a betegségtől függ. A vérelrel kísérletezem és már egy pár csinos eredményem volt. Most azon vagyok, hogy írjak róla. De nem akarok lármát csapni, mielőtt még nem vagyok egészen bizonyos a dolgomban.

— Úgy.

Gondolkoztam egy percig, mit csináljak ezzel az emberrel a mai napon, a mikor magam egy halálos betegségből ki akarom gyógyítani. Hallgassam meg talán a vér számáról való fejtegetéseit. Vagy mondjak meg neki mindent? Vagy küldjem el innen valami egyszerű kifogással?

Nem.

Megint elkezdett beszélni. Az otthonról, az édesanyjáról, a gyermekeveiről. Megvan-e még az a piros babos ruha, — dehogyan van! — a melyet akkor kaptam egy születésnapomra. Hosszú volt, pedig négy szegély is volt rajta, arra is emlékszik.

Megint csak eszembe jutott a Törpekirály dala:

Törpekirály honnan jöttél?
Koronádat hova tetted?

— Bimbó — mondtam neki — az idő hogy eljár! Hittük volna-e akkor, hogy mi még itt találkozunk, ebben a Babelben — és így? Bimbó, mondjak magának valami szomorút? Én ma meg fogok halni!

— Ma? — mondta — és nem lepődött meg, nem is nevetett ki, — miért ma, miért nem holnap? Mindenesetre várjon holnapig.

— Nem lehet — feleltem — nem lehet. Ma kell, ma. Holnap lusta leszek fölkelni és gondolkodni, vagy mit tudom én, mi lesz holnap. Ma kell.

— Jó, jó — mondta csendesesen, majd előbb megbeszéljük. Ha akarja, menjünk el innen.

— Menjünk — mondtam — és kissé csodálkozva néztem rá. Mi ez? Le sem beszél a tervemről, sőt belenyugszik és mintha helyeselné is. Mégis csak különös ember. Kimentünk, kocsiba ültünk. Szép, napos reggel volt. A boulevardokon csak úgy cikázott a sok ember, a ki mind láthatólag örült a tavaszi nap sugaraknak.

— A Bois-ba — mondta Bimbó a kocsisnak.

Egy a kocsiblaknál álló vén asszonytól még vett egy kis kötés ibolyát, az ölembe tette és mentünk.

— Mióta beteg? — kérdezte, mikor a Place Vendôme értünk, de nem nézett rám, kifelé bámult az ablakon.

— Én nem vagyok beteg — feleltem neki türelmetlenül és rögtön egy csomó híres professzor nevét említettem neki, a ki mind csupa fölmentő igével bocsátott a világba.

— Az mindegy — legyintett a kezével. Az életunalom is betegség. A munka után való lázas sóvárgás és a munkától való félelem együtt — ez nem lelki állapot, megbocsásson, ez fizikai tünet. Aztán a többi mind —

— A fáradt ember nem beteg ember. Én csak fáradt vagyok és ezért is kell aludnom folyton. Ha volna türelmem kivárni az időt, míg ki alszom magam, talán minden jó volna. De sajnos, türelmem nincs és mert tudom, hogy minél többet alszom: annál fáradtabb leszek. Este nyolcz órakor leragadnak a szemem, akárhol legyek. Ezért nem megyek színházba, sehova — aludnom kell, tudom. És már unom.

— Hát nincsen társasága?

— Van. Mit csináljak vele? Azok friss emberek. Az asszonyok nem restelik este tetőtől-talpig átöltözni, kiszépitni magukat és ebéd után elmenni színházba, onnan cabaret-ka és tovább. Két órakor, sőt néha később vetődnek haza. A férfiak frakkban, nagy eleganciával. Ha nekem annyi energiám volna, hogy egy leesegett hajtút fölelmelek a földről —

— És ezért meg akar halni?

— Ezért. Igen.

A Champs-Élysées-n mentünk és Bimbó hirtelen így szólt:

— Ha ez így van: csakugyan legokosabb az, a mit tenni akar. Van revolvere?

— Nincs. Most akartam venni, ma reggel.

— Vezet, a mikor visszatérünk. Előbb kerülünk egyet. Kimegyünk egészen a longchampsi mezőig, jó?

Bólintottam a fejemmel és megint ránéztem. Ő meg csak kinézett az ablakon és úgy beszélt tovább.

— Milyen szép lesz ez az erdő két hét múlva már! Gyönyörűség! Tud banni a revolverrel?

— Nem próbáltam még. — feleltem most már kissé meglepődve, — de azt hiszem, nagyon egyszerű dolog lehet.

— Oh, egészen egyszerű dolog, — mondta közömbösen, és megigazította a nyakkendőjét. Rábámultam.

Miféle istencsudája ez az ember, a ki itt ül mellettem, tudja, milyen tervvel foglalkozom és egy szóval sem mondja, hogy ne tegyem, sőt biztat, tanácsokat ad, mintha a legegyszerűbb dolog volna a világon.

— Különös, — mondta, — a maga állapota asszony nál ritka állapot. Szinte érthetetlen. Ők valamennyien mindig betegek, de sohasem annyira, mint ők maguk hiszik. Maga, lám minden kis idegét elhasználta és abszolúte nem akar tudomást venni az állapotáról, mint betegségről. Maga egy lelkiállapotnak tudja be. Ez érdekes. Igazán érdekes.

— S azt hiszi, hogy ennek valami magyarázata van valahol?

— Okvetlen kell lennie. Egyáltalán a mit én a szememben, a hangjában, a fején s az egész lényén látok: rendkívül izgat, mint pszichiáter. Maga valóságos tanulmány.

— Az, csakugyan. Maga kíváncsi már rém. Bimbó? Maga engem már bonczolni szeretne!

— Van valami kifogása ellene?

Megdőbben néztem rá.

Ez az ember ezt komolyan mondta.

«Van valami kifogása ellene?»

Ez úgy hangzott, mint egy akármilyen másforma kérdés, a legjelentéktelenebbek közül. Félrehúzódtam tőle, s mert ő nem nézett rám, hanem kifelé a fákra: figyelmesen vizsgálni kezdtem.

Ez az arc nem volt a diák Bimbó arca, bár a szeplők most is rajta voltak s a homlokán a vörös haj tán most még egy árnyalattal égőbb. Ez egy idegen, boszorkányosan nyugodt arc volt s a szemek is, a mik az első pillanatban — de csak addig, — szinte gyermekes derüvel mosolyogtak rám, most merev pillantásúak, metszők és hidegek lettek, úgy hogy mikor rám néztek velük: el kellett fordítanom tőle a fejem. S ez az ember beszél az én halálomról,

holott mellette ülök a kocsiban, és arról, hogy föl fog bonczolni. Néztem, néztem és a tekintetem a kezére tévedt, a mely a térdén feküdt. Nagy, ápolts és vörösré súrolt kéz volt ez, rajta a bőr reszelős és olyan, mintha le lehetne húzni az újjairól, szörnyű orvosi eszköz volt ez a kéz és nem emberi testrészt. Iszonyúan energikus valami, a mitől megborzadtam.

— Én végre holnap tudni fogok mindent, — mondta. — Sajnos, hogy a tapasztalataimat önnel nem közölhetem. A koponyájára mindenesetre érdekes lesz. Nem venné le egy percze a kalapját?

— Nem, — mondtam elszántan és haraggal, — ráér várni holnapig.

— Az igaz, — felelte ő, — nem gondoltam, hogy érzékenyen veszi. Hiszen már mindegy.

A szemembe könnyek szöktek és hirtelen mélységes fájdalom fogott el. Hogy kerültem én ebbe a kocsiba és mellém ez az ember? Micsoda rettenetes út ez, keresztül az erdőn, a délelőtti órákban! És ott vannak már a longchamps-i mezők.

— Kocsis, vissza a városba! — mondta most a kocsisnak.

— Nem, még ne! Nem akarok, — mondtam. — Maga nagyon siet, Bimbó.

— Hja, nekem dolgom van. Én nem érek rá félnapig kocsikázni, mint maga. Hanem ha akar, maradjon itt, én majd keresek magamnak egy másik kocsit. Mielőtt azonban elmennék, kérem valamit. Írjon egy pár sort egy papírosra, mielőtt azt megtenné, hogy engem értesítsenek azonnal.

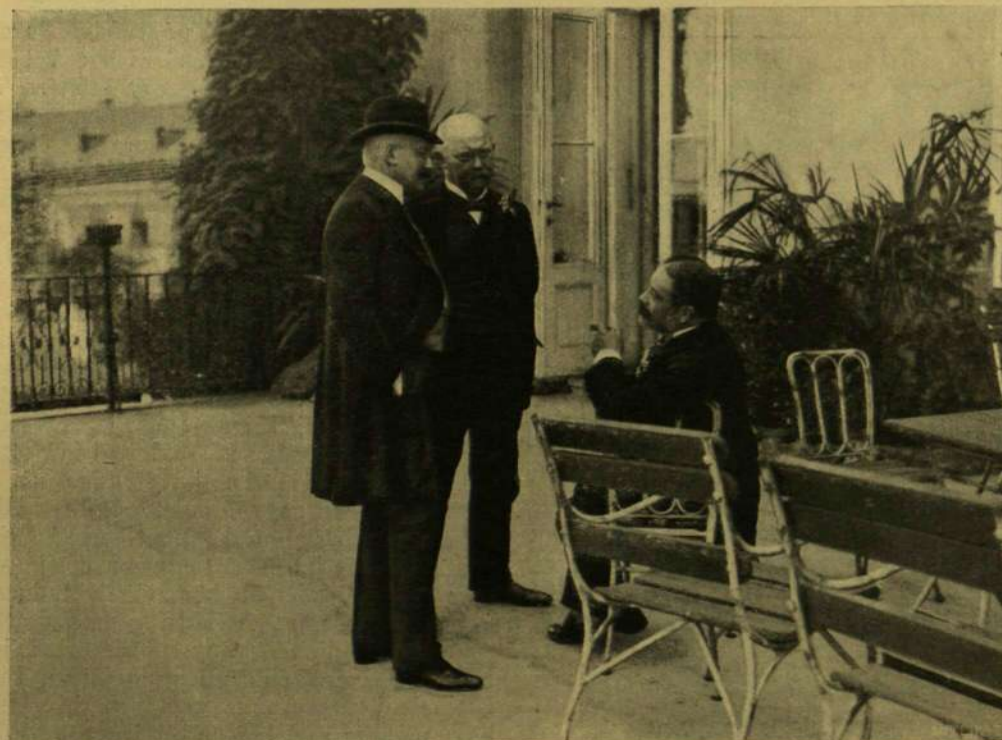
— Soha, soha, azért sem! — kiáltottam magamon kívül, — micsoda gazemberség ez, ilyet kérni valakitől, egy élőtől? Mért nem kívánja, hogy egyszerűen testáljam magamat a halálom után magának? Nem, Bimbó, nem. Én rajtam maga nem fog tanulni. Maga engem nem fog megnyúzni és a koponyámba benézni még kevésbé. Köszönöm a szives jóakarát, de semmi kedvem hozzá. És most szálljon ki rögtön a kocsiból.

— Bocsánat, — mondta, — bocsánat. Igazán sajnalom.

— Menjen már!

Meglépítettem a kocsit ajtaját, hogy csak úgy csattant. A következő pillanatban lenn állt a földön és ügyetlenül hajolt meg. Még láttam a rettenetes vörös kezét, a melyen a bőr száraz volt és nyúlós. Köszönt és a kocsit elbogarogott mellette...

Az úton a hótelem felé egy színházi kalapot vásároltam és sok más holmit, a mire szükségem volt. Egy oszlopon a Casino de Paris egy Revue premierjét hirdette. Hamar megnéztem a színházak műsorát és leültem leveleket írni egy pár ismerősömmel. Estig négy meghívó

Sieghart, Günther és Derschatta.

MAGYAR ÉS OSZTRÁK ÁLLAMPÉRFIAK ALKUDOZÁSA A MINISZTERELNÖKI PALOTA ERKÉLYÉN. — Jelly Gyula felvétel.

érkezett hozzám. Ebédre, theára, hangversenyre szülök.

A délutánt a ruhatáram átvizsgálásával töltöttem el.

Jeanne segített benne.

— Madame földje nagyon vidám úr lehet, — mondta, — egészen fölvidult a társaságtól.

— Oh igen, — feleltem és összeborzadtam.

Aztán azt mondtam:

— Ma este fölkeresem egy barátnőmet és talán vele maradok és csak későn jövök haza. Ha az az úr keresne, mondja neki, hogy nem vagyok található egész Párisban, hogy elutaztam. Őtör kezdem az öltözködéshez és hétig készültem el, úgy mentem le ebédelni.

És ettől fogva megkezdődött számomra az az élet, a melyet nem fogok elfelejteni soha; Páris lüktető, fényes, meleg élete, az estétől hajnalig tartó, siető, forrongó élet s utána a rövid alvások s a friss felbredések, az élvezetek, a munka, minden, minden...

Május végén pedig csomagoltam és jöttem. Már a vonatban ültem és lenéztem a peronra, a mikor hirtelen ott látom, mint egy földből előpattant manót, a vöröshajút.

Jött és benyújtott egy csomó rózsát, nevetett és azt mondta:

— Ha haza megy, ne mondja senkinek, hogy rossz orvos vagyok. Sőt dicserjen meg és gondoljon hálaival reám. Ugy-e hogy egészséges?

— Igen, az vagyok, — mondtam és félénken húzódtam el az ablaktól.

— No látja! Pedig mondom magának, hogy azon a reggelen, a mikor megláttam, borzasztóan nézett ki. Ha nem mondta volna is, a szemem láttam, hogy valami rettenetes dolog előtt áll. Készen voltam a diagnózisommal az első szavánál, csak azt nem tudtam, hogy kezdjek a gyógyításához. Szerencsére azonban maga adta a kezembe a módot, azzal, hogy nem hitte magát betegnek. Nos, ez jó volt. Ráfogtam, hogy beteg, hogy oka van az öngyilkosságra s ezzel alaposan megijesztettem. Azóta figyelemmel kísérem az életmódját. Titokban mindennap tudakozódtam a hételjében. Azt mondták: mulat, mulat. No hát akkor rendben van minden. Örülök, hogy még ezt elmondhattam. Úgy rohantam ide lóhalálába. Egy súlyos operációról jövök.

Ezt már az induló vonattal lépést tartva mondta és mosolygott rám a régi jó szemével és a hangja megint csodálatosan érintette a szívemet.

Törpekirály honnan jöttél?
Koronádat hova tetted?
Rút is lettél, bús is lettél...

S a vonat mint egy óriás, rohanó kigyó, elvitt, kiragadott Páris szívéből.

SZENT PÉTER ESERNYŐJE.

Bemutató.

Petőfi «János vitéz»-ének zenés színművé történet átdolgozása s közismert színpadi sikere arra bírta a Magyar Színház igazgatóját, hogy más nagyíró elbeszélő műveket is színdarabokká dolgoztasson át. Legünnepeltebb regényíróink legismertebb műveit választotta ki e célra s a sorozatot Mikszáth Kálmán «Szent Péter esernyője»-vel nyitotta meg, a mely nemcsak hazánkban ünnepelet munká, hanem számos fordítás révén mindenféle nyelven ismeretes és népszerű.

Mikszáth művének e kiváló híre, mesejének alakjainak, humorának, elbeszélő hangjának közismert volta eleve nagy érdeklődést biztosított a színpadi utáztatnak, — de egyszersmind fokozott mértékben hívta ki a közönség összehasonlítását. Mindenki, a ki olvasásból ismeri Mikszáth alkotását — s ilyen a néző közönségnek javarésze — az előadás folyamán egyre csak összehasonlítását végzett az eredeti s a másolat között, kereste azokat a részeket, melyeket az eredetiben különösen kedvel s meglepődött azokon a részeken, a melyeket az ismeretlen színpadi szerző az eredetihez költött.

A LELEPLEZÉS.

S ez a folytonos összehasonlítás — bármily szép tehetségű is a szinpad szerző — nem válthatott előnyére.

A közönség ama része pedig, a mely még nem olvasta Mikszáth művét vagy pedig nem emlékezett eléggé rá: — természetesen nem érthette meg eléggé a szinpad terméket. Hiszen a rövidre foglalt szindarabból ki kellett maradnia számos olyan részletnek, a melynek helye van az elbeszélő műben s a mely az egész történetet egybefűzi és magyarázza. El kell azonban ismernünk, hogy egyes mozzanatokban, különösen midőn a szerző ragaszkodhatott Mikszáth leleményéhez és előadásához, de némely önálló részletben is zavartalan hatása volt a színműnek.

Maga a Mikszáth-féle mű pompás alapötlete, az esernyő-történet, a mely igazán jóízű humorral gúnyolja ki egy babonás legenda keletkezését s kacagató módon tárja fel, hogy egy öreg zsidó ócska esernyője miként válik jámbor tótok között vallásos kegyelet tárgyává s mikép lesz Szent Péter esernyőjévé: — nem érvényesült a szindarabban úgy, mint a regényben.

A szinpad szerző ugyanis a humort fokozni akarván, az esernyőn kívül még egy napernyőnek is túlságos szerepet jelölt ki a műben s ez a két ernyő a darab során ismételt szinpadra

KOSSUTH FERENCZ KÉPVISELŐK TÁRSASÁGÁBAN.

De mindezek dacára a négy felvonás során gyakran nyílt alkalom hatásra s a közönség, valahányszor Mikszáth egy-egy ötletére, sajátos humorára avagy színes képére ismert, tapsal fejezte ki örömét a fel-felbukkanó és szívesen látott elbeszélő művön. Azt is el kell ismernünk, hogy a szinpad képe mindvégig igen tarka, élénk és mozgalmas s a népies tót alakok, bizarr kisvárosi figurákkal vegyest, úgy a tehetséges szerzőnek, mint a kitűnő rendezőnek leleményéről tettek biznyságot. A színészek közt több ügyes erő tűnt ki, különösen jellegzetes epizód szerepekben. Az előadás egy-úttal megnyitója volt a Magyar Színház új évadjának és új korszakának is. E színház ezentúl könnyűfajta zenés szinpad helyett irodalmi vállalat kíván lenni s mondhatjuk, hogy e téren valóban nagy hízagot pótolhat. Hiszen hazai drámaírodalmunknak a Nemzeti Színházon kívül alig jut másutt egy-egy estéje s immár egyre érezhetőbb közszükséglet, hogy az úgy számban, mint értékben gyarapodott magyar szerzők újabb érvényesülési térhez jussanak. A Magyar Színház igazgatójában, Beöthy Lászlóban, megvan az arra való hivatottság, hogy magyar irodalmi művek iránt érdeklődést keltsen s hiszszük, hogy minél becsebb eredeti művek színrehozatalával a Magyar Színház magasabb színvonalra fogja emelni.

Paldgyi Lajos.

NŐK KOSZORÚKAT VISZNEK A SZOBORHOZ.

A NAGYHARSÁNYI KOSSUTH-SZOBOR LELEPLEZÉSÉRŐL.

A HÉTRŐL.

A király. A hány orvosi jelentést a király állapotáról kiadtak és kiadnak, az mind erősen hangsúlyozza, hogy a felsőes úr betegsége nem súlyos természetű. Egyszerű meghűlés, a mely miatt nem szokás megriadni, mert nem fenyeget veszedelemmel. És különösképen minden vigasztalás, megnyugtató és biztatás ellenére, a király gyöngéledésének híre valósággal izgatott aggodalomba ejtette Ferencz József két birodalmának egész lakosságát. Milliók lestek szívükben komor türelmetlenséggel a híreket a schönbrunni kastély betegszobájából és olyan nyugtalanság fogta el az embereket, a mely valósággal végig reszketett az országon.

nehezedett a szívekre. Tudjuk, hogy a király is ember és öreg embernél épenséggel nem csodálatos az, a mi fiatallal is megcsik; hogy egészsége és ereje néha-napián megtagadja a szolgálatot. De Ferencz József elsoktatta az ő népeit attól, hogy ezt az emberi fölfogást az ő koronás alakjára mérhessük. Az ő erejét, egészségét, munkabírását soha se láttuk béműlnak. Ez az uralkodó soha se jelentett beteget a maga kötelességének. Akkor se, mikor a leg-szörnyűbb csapások hulltak a szívére. Egyik se lehetett olyan erős, hogy az ő hivatásának munka-eszközét csak huszonnégy órára is kiűthette volna a kezéből. Ez most történt először. Most hallottuk először, hogy a király nem dolgozhatik. Ez volt az, a mi az embereknek

hallói vagyunk emelésének. Ez az ünnepség annál is inkább alkalmas volt arra, hogy lelki tartalmával túlterjedjen a közvetlen résztvétel határára, mert olyan férfiak szólottak Andrásy-ról, a kiknek a szavára mindig az egész nemzet érdeklődése hallgat. Nem először van alkalmunk leszögezni azt a nagyon érdekes és nagyon becses jelenséget, hogy a nemzeti hála, a kegyeletes elismerés talán soha se mutatkozott olyan tevékeny kedvűnek, talán soha se kereste olyan meleg energiával a maga megnyilatkozásának alkalmait, mint mostanában. A nemzet sorra maga elé idézi történelmének érdemes alakjait-köben, ércben, képen, hogy hálás hódolattal adozzék nekik. A hittel hittl meggyőződések különböző táboraiból rendre gyülekeznek nagy-

A SZOCCIALISTÁK KÜLDÖTTSEGE JUSTH GYULA ELŐTT OKTÓBER 10-IKÉN. — Bér Desző rajna.

Ennek az óriási hatásnak bőségesen megvan a magyarázata. A legemberibb mindenesetre az, hogy a mi királyunk már fehérfürtű aggasztán. Közel nyolcz évtized terhét hordja a vállán. Ebben a korban már a kis baj is könnyen nagy baj lehet, mert a támadó kór erejével nem áll szemben egy rugalmas, teherbíró, fiatal szervezet acélos energiája. Ez az egyik. De van még több is. A mi államjogi helyzetünk sajátossága egészen különös méretű és természetű jelentőségét ruház e helyzet minden tényezőjére. Egy hosszú uralkodás évtizedei folyamán Ferencz József uralkodói egyénisége annyira kialakult, oly szabatos lett, hogy ennek az ismert mennyiségnek a kikapcsolódása megzavarhatná nemzeti életünk összes számításait. De ha ilyen veszedelem ellen megnyugtató hírdet is minden schönbrunni jelentés, folyton megmaradt valami, a mi rá-

összeszorította a szívét úgy, hogy száz biztató jelentés se tudta megkönnyíteni a lelküket.

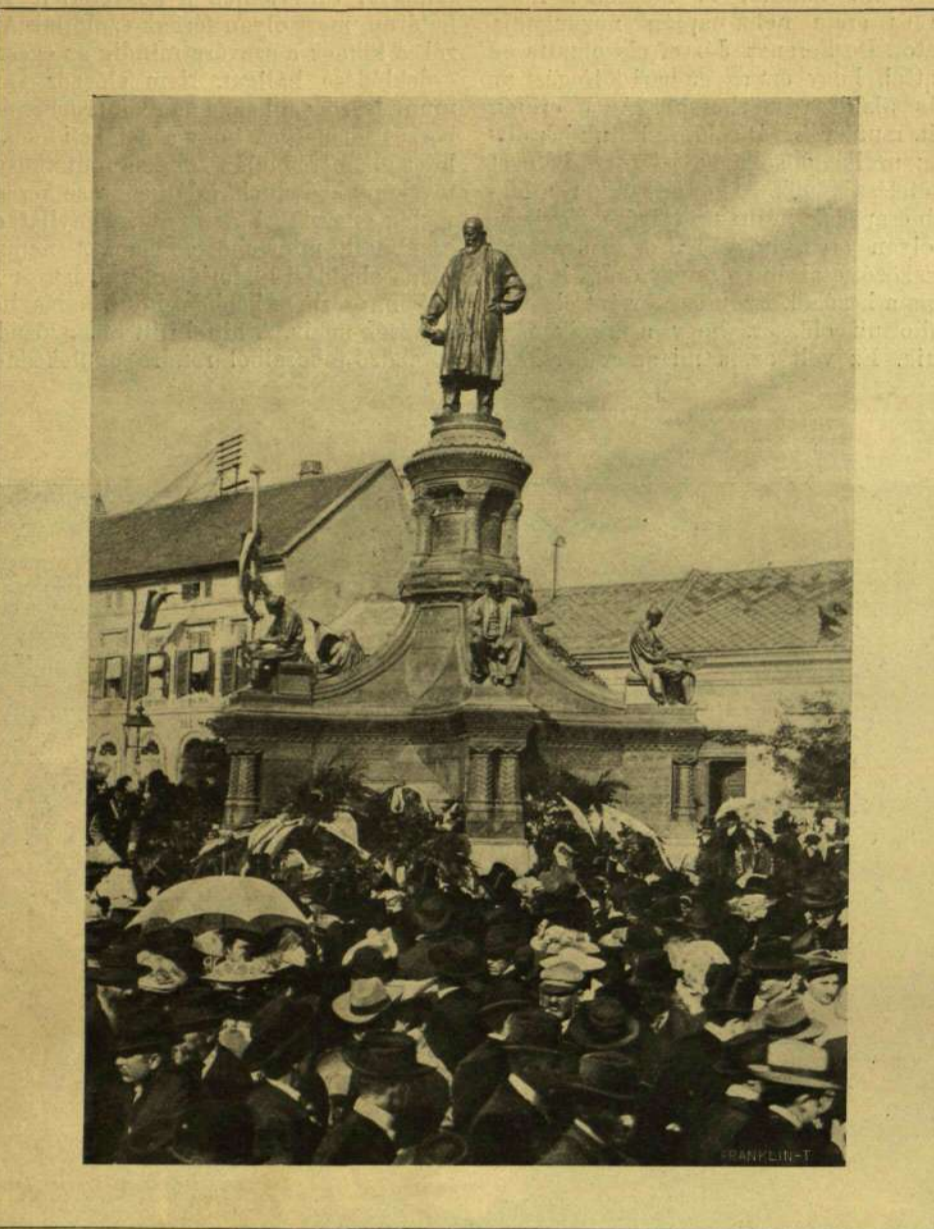
*

Andrásy ünnep. Az alkotmánypart megcsináltatta művészi mását annak az arcképnek, a melyet néhai Andrásy Gyula grófról Benczur Gyula festett és a képet egy igen emelkedett szellemű ünnepség keretében helyezte el klub-helyisége díszje közé. Egy ünnep jelentősége mindig a kiválóság méretei szerint alakul, a melynek tiszteletére rendezték. A kiket a nemzet a maga nagyjai sorába fogadott, azoknak az ünneplése, kegyeletes magasztalása soha se lehet lokális, vagy korlátoltabb körű, mert az ilyen férfiak szellemének invokálása valamennyiünk szívében megrezdít egy hűrt, föltámaszt egy meghatott érzést, akár ott vagyunk a föllángolt kultusz új oltára mellett, akár csak hir-

jaink alakjai, hogy egymás mellé kerüljenek abban, a mit valamennyien kiérdemeltek a nemzettől: az utódk tiszteletében. Nem lehet ennek a kornak az erkölcsé nagyon leszólni való, ha a kegyeletnek ilyen harmóniája telik a lelkéből.

*

A váltóór. A váltóór, a kinek különben Doby Antal a neve, ebben a pillanatban már nem váltóór többé. Lehet, hogy nem is lesz az már soha. Doby Antalt fölfüggesztették és letartóztatták, mert a vizsgálat, vétésnek találta abban a szörnyű szerencsétlenségben, mely koporsóvá változtatott néhány vasúti kocsi. Egymásnak rohant, egymásba gázolt egy gyorsvonat meg egy tehervonat és ez az összeütközés összeropantotta a váltóór sorsát is. Doby Antal eresztette át a tilosra igazított vágányon a tehervonatot, holott tudta, hogy a katasztrófa útját nyitja

A PÉCSI ZSOLNAY-SZOBOR. — Horvai János szobornívő.

meg előtte. De a váltóór tudott mást is. Azt is tudta, hogy ha nem teszi azt, a mit tett, akkor a teljes gyorsasággal haladó tehervonatnak ki kell siklania. A boldogtalan ember ott állt két katasztrófa között és riadt lelkének a száguldó vonatonál nagyobb sebességgel kellett határoznia róla, melyik szerencsétlenséget válassza a kettő közül. Mert valamelyiknek be kellett következnie okvetlenül. És Doby Antal nem bizonyult a legszörnyűbb válságnak ebben a rettenetes pillanatában elég jó — matematikusnak. A közelebbi veszedelem vihara kiverte lelkéből a nagyobbik veszedelem képét. Utat nyitott a rohanó vonatnak, noha tudta, hogy egy romboló fátum gyilkos lelke liheg a fekete vaspárpában. Doby Antalnak meg kellett volna ölnie ezt a vonatot, hogy ez ne lehessen gyilkosává annak a másiknak. De Doby Antal nem tudott ölni. A lelke megtántorodott attól a gondolatától, hogy ez a száguldó, hatalmas, szép mozdony itt a szeme előtt rommá zúzódjék és a rémület önkívületében szabaddá tette előtte a tiltott utat. A bűne bűn mindenesetre, de nagy Isten! ugyan hány ember akad a közönséges halandók milliói között, a ki oly erős, hogy a Doby Antal helyzetében tudta volna el nem követni azt a bűnt, a mely most az ő boldogtalan lelkét nyomja? Erre a szánandó bűnösre a legnagyobb és legtisztább tragikum borította rá a fátylát, mert nincs igazabb tragédia, mint a mikor a sors olyan helyre állít egy embert, a hol akarata ellenére bűnössé kell válnia, pusztán azért, mert a mit ez a helyzet tőle követel, több és nagyobb, mint a mennyinek a teljesítésére képes.

*

A Gutenberg-otthon. Vasárnap délelőtt nevezetes házavató volt Budapesten. Egy nemes homlokú, márványos, aranyos palotát szenteltek föl, a mely háziúri rangra emelt minden fővárosi nyomdász és betűszedőt. A Gutenberg-otthon palotája ott áll a Sándor-téren; két szárnya behajlik a Kölesy-utczába, meg a

Békocsis-utczába. Egyike a legszebb házaknak egész Budapesten. A kik tervezték, a két Vágó festvér, megérezték, hogy a kiknek építik, igaz és nagy gyönyörűséget kell szerezniük, mert ez a palota dolgos, szegény emberek becsületes munkával megszolgált filléreiből készült. A hány a téglája, annyi a gazdája. Azt az öt-negyed millió koronát, a mibe került, hatosonként hordták össze dolgozó munkásemberek, hogy az árán a szemük előtt legyen kőbe épített tanulsága a szorgalom, a munka és a takarékság eredményének. A tanulság ékes és

KOSSUTH FERENCZ A ZSOLNAY-CALÁD TAGJAIVAL A ZSOLNAY-SZOBOR LELEPLEZÉSÉN.

imponáló. Nekünk, a kiknek az író toll termi a napi kenyerünket, különös okunk van rá, hogy örömmel, meghatottsággal és gyönyörködve nézzük ezt a hatalmas, diszes palotát, mert a mesterségünk összetartozandósága révén atyafiságot tartunk azokkal, a kik azt maguknak emelték. Isten áldását kérjük erre a szép alkotásra és őszintén kívánjuk a nyomdászoknak, hogy a mint házi urak lettek testületileg, legyenek azzá idővel egyenként is.

TATÁRRABSÁG.

REGÉNY. (Folytatás.)

Írta PEKÁR GYULA.

A keresésére induló Kara Gül alig talált reá. — Bolond rab te, — szolt az amazon, — ki nem becsülöd meg hatalmas úrnókn jóakarátát! Láttad volna csak, hogy esengett kegyeiért az a három herceg! Ott volt a Felséges Nureddin Szultán is . . .

— Ismerem. Ő volt a hóhérunk Tayhánban. És hát . . . ő tetszenék a hercegnőnek? Különben ne is felelj, nekem ugyan mindegy!

Kara Gül mosolyogva csóválta a fejét:

— Nem felelek, csak annyit mondok, hogy úrnóm ma tényleg szokatlanul szives volt a Nureddinnel.

— Valóban?

Mihály daczosan vetette fel a fejét.

— Persze, ez neked mindegy, — folytatta az amazon, — s ez nagyon csúnya tőled. A hercegnő annyi jóakarattal tüntet ki, hogy kissé több érdeklődést tanúsíthatnál iránta. Legalább udvariasabb lehetnél. Ő kertjével ajándékozott meg s te még egy virágot se akarsz neki adni.

— Nem! — felelt Tholdalagi nyersen.

— De hát ugyan miért?

— Ne faggass. Verjetez inkább vasra megint s vigyetek vissza a Zsidó Vár tömlőczébe!

Kara Gül elvette magát:

— Ne hetvenkedj úgy, nyakas magyar. Anynyit mondok: el ne játszd a hercegnő jóindulatát, mert a fejeddel játszol! Légy okos, mert hatalmas ő nagyon. Azt a rózsát te meg fogod adni neki.

Mihály elfordult. Közönnnyel vetette oda:

— Van itt elég, szakíts le egyet s vidd fel neki.

A leány csakugyan leszakított egyet.

De a te nevedben!

Tholdalagi vállat vont. Kara Gül csakhamar eltűnt s ő háborodottan sétált tova a kert mé-

lyébe. Feleségére gondolt s most utólag csak annál dühösebb lett magára, hogy a Nureddin udvarlása annyira érdekelti tudta.

— Utálom ezt az embert! — magyarázta magának, — nem Zareymáért, hanem mert bennünket oly embertelenül meggyötört . . .

A tayháni gyötrelmek részleteire igyekezett gondolni, de mind hiába; bármennyire erőlködött is, a végén megint csak Zareyma jutott az eszébe mindig. Szörnyen bosszantotta a dolog, főként az, hogy Kara Gül a rózsát mégis csak kicsikarta tőle.

— Minek is mentem bele ebbe a komédiába? Mentséget keresset!

— Rab vagyok, meg kellett tennem . . . Egy virág nem a világ!

Nyugtalanul feküdt le. A hogy imádkozott, buzgón ismételte:

— És ne vigy minket a kísértetbe, de szabadíts meg a gonosztól . . .

*

Kedvetlenül ébredt Mihály másnap. Már előre is bosszankodott, hogy Kara Gül újra le fog jönni, s megint gyötörni, kísérteni fogja őt Zareymával. Am az egyszer alaposan csalódott Tholdalagi uram. Békében hagyták őt egész nap. Reggel még jól esett e béke neki, délután felé azonban már különös nyughatalanság vett erőt rajta. Előbújt a kert mélyéből és sok kerülgetés után a tisztásra ment ki a szökőkúthoz. Soká motoszkált ott, végre feltekintett a rácsos ablakra. Semmi nesz, kihaltnak tetszett az emeleten minden. Pedig fenn kell lennie Zareymának, hisz egyszer hivatta volt Achmedet . . . Kara Gül is a palotában van, sőt egyszer meg is jelent a kertben, de rá se nézett Mihályra. «Az ördögbe is, — töprengett a rab, — micsoda új meglepetés készül? Haraguszna, vagy mi, úgy látszik, mégis csak rossz helyütt okvetlenül kedtem. Én bolond ember, hogy okosabban fel nem használtam a hercegnő szeszélyét! Hamarabb szabadulhattam volna . . . jó feleségemhez! No, most már késő . . .

Haza gondolt, de aztán megint csak a három ablakára pillantgatott fel. Ott lakik a bűbajos Zareyma . . . mért nem néz már ki? Oly szép volt az, mikor feje tegnap a függöny alól előbújt! Szüntelen a percz ismétlődését leste; addig leste, míg gondolatban már át is hatolt a rácson, be a hercegnő titokzatos világába. Kíváncsian képzelte el őt itt magának, tükre előtt látta öltözködni, hol mikor haját tűzte magasra, hol mikor rabnői bársonypapucsát húzták a lábára . . . Szorongó szívvel, elképedve ocsudott e képzelődésekből.

— Mi lelt, uram, — kérdezte Achmed hozzája lépve, — tán beteg vagy?

Esteledett már. Mihály még egyszer az ablakra nézett: semmi életjel!

— Megyek, lefekszem.

Az eunukh börtönéhez kísérte a kulccsal. Tholdalagi magára maradt a zárt vasajtó mögött. De sehogyse akart álom jönni a szemére, ernyesztő nyughatalanság dúlt a bensejében, s csak nagy léptekkel sétált fel s alá czellájában. A hold egy betévedő sugara végre megállította. A tömlőczablak vasrácsához lépett.

Gyönyörű volt kiűn az éj. Az ezüstös fényben mesevilággá lett a kert, az Ezeregyéjszaka tulajdon édenévé. Aludtak már a virágok, a szellő is szunnyadt, csak az egy bülbül madár volt ébren, — távol, a Könyvek Kútja táján zengte valahol dalát . . . Mihály álmodozva bámúlt ki e délszaki pompába, — a krimi tavaszának a láza borzongatta tagjait. Maga se tudta, hogyan esett, egyszerre csak egy bús magyar nótára kezdett rá.

«A Tatárrabság» című regényhez. Megvagy . . . Szeretlek, — szeress te is.

Csengősen hangzott fel danája az éjben, — nem is hallhatta ő a közelgő lépteit. Csak annyit látott, hogy börtönének ablaka pillanatra elsötétedik. Fátýolöltönyben egy lenge alak suhant a hold elé; megállt, de aztán előbbre lépve, oda a tömlőczárhoz dőlt le a föbe.

— Zareyma! — sügta Tholdalagi.

Az éji fény ezüstös kőrönvállal rajzolta ki a hercegnő alakját. Arca sötétben maradt, de Mihály azért látta, hogy nincs fátýol rajta. Mosolygott. Lassan emelte fel a jobbát, — a Kara Gül útján küldött tegnapi rózsza volt újjai közt. Évödvé nyújtotta előre s a vasrácsra át úgy kezdett inceselkedni a rabbal.

Mihály csak állta a játékot, egyszerre aztán lábba borult az arca. Vért a vágy és a dacz korbácsolta. A rácson át a inceskedő kéz után kapott.

Zareyma halkan felsikoltott. Fájt neki az erős szorítás, de gyönyörrel tűrte és nem ellenkezett. Szabad balkezét a Mihály szorongató jobbára tette:

— Megvagy . . . Szeretlek, — szeress te is!

*

Az este alig mert imájába fogni a rab. És mikor a fohászbán odaért, hogy: «Uram adjad, hogy feleségem mihamarabb küldje már azt a váltásdíjat», — ott egyszerre remegni kezdett a hangja. És elakadt a szava.

XXV.

A Fejedelem előszobájában.

Otthon egyre komorodik a már amúgy is eléggé szerencsétlen Erdély képe. A visszahelyezett Rákóczy makacssága újabb veszedelmebe sodorja a nemes országot, — ő Fejedelem akar maradni mindenáron, még a világbíró Szultán haragjával szemben is, és kézzel-lábbal dolgozik a Nagyvezértől ellene kinevezett Barcsay Ákos ellen. Vadúl dühöng fejérvári palotájában, egyre-másra iratja a tiltakozó leveleket a külföldi Felségekhez s rettentő büntetés terhe alatt óvja alattvalóit a bitorlónak való behódolástól. Mit neki az a fenyegető újabb sztambuli fermán? Haragosan csapja rá buzogányát és nagyúri göggel kacag fel:

— Barcsay? Hátatlan eb, az én korpámon tanult meg ugatni, — hát már ez is megrágtá

a szíjját, s engem ugat? Majd kiűjtük azt a vicssörgő agyarárt! Kibőjtöltem Rhédeyt, majd kibőjtölöm én Barcsayt is!

Am az öreg Köprili Nagyvezér az egyszer kezdi únni a dolgot. Komolyan foglalkozik az eszmével, hogy beglerbégsséggé alacsonyítsa a züllött Erdélyt. Elhatározza, öreg ideje daczára maga személyében indul a halódó ország ellen. Izen is a budai, temesvári basáknak, s a szilisztriai tizenkétezer emberrel maga előtt küldi. De ugyanakkor indul kelet felől is huszoneg-ezer moldva s oláh. Éjszokról tizenkétezer kőzák várja felülésre a parancsot. Sikerülnie kell a dolognak, hát még a krimi első trónörökös, a Galga Szultánt is a határra rendeli. És pedig százezer tatárral . . .

*

Jön a hadd el hadd! Fosztogató hordák tarolják le az egykori Tündérországot. Lánggal ég a gazdag Maros völgye, fut mindenki, menekülnek a koronkaiak is. Margit és Judith csakhogy nem karjaik közt ragadják tova az ősz Besseney Borbálát, — viszik Petele fel a vadonba. Pallos Imre, meg egy-két kengyelartó kísérik őket csupán. Bűjják a rengeteget, mászzák a bérézeket s csak olykor állanak meg pihenni . . . sirni. Végre hegytetőre érnek; a szép görgényi völgyre látni le innen. Margit a várat keresi, s szeme a kastély alatti elpusztult kertre tapad. Keservesen elsirja magát:

— Ott . . . ott vallotta meg nekem Mihályom, hogy szeret!

— Szeret most is, — esitítja Judith.

— Tudom, — int Tholdalaginé, — hisz már csak ez tartja bennem a lelket.

Agg Besseney Borbála zordan ismételteti: — Isten büntetése . . . megjósolta Ujfalvy scholamester uram!

Mialatt Pallos Imre kis táborát csinál ott, a két barátó összebúvik egy hárs alatt, úgy tanácskoznak.

— Nézd, — szól Margit, — emlékszel-e még arra a napra, mikor Mihályomtól először jött levél, s én megfogadtam, hogy ha térdig kell lejárnom a lábam, könyökig kell ledolgoznom a karomat, meg lesz az a hatvanötezer arany váltásdíj . . .

— Megtettél te, szívem, mindent.

— De mihaszna, ha minden kinlódásom daczára annyi hónap óta csak a felét tudtam összeszedni!

— Majd meglesz a másik fele is.

— Meglesz! De hát hogy, miként, — honnan, vagy kitől? Könnyű nektek, drágám, a te Pétered véletlenségből felényi sarezcel szabaddúlt, s te, ha a dedrádi porézión zálogbavetése sikerül, akár holnap elküldheted neki a váltásdíjat, — de én, kitől szerezzem én meg azt a hiányzó másik felet? Olykor már egész beleörülök a tépelődésbe. Én azt hittem, kikerül az a sarez szépen a javaink árából, de hát hogy gondolhattam volna, hogy ilyen semmivé lesz a jószág értéke? Nem került ki . . . Egyebet se teszek, mint sorra koldulom a rokonokat és nagyokat. Eszem szegyet, iszom a megaláztatást . . . Sorra jártam Angyalossyékát, Petkyéket, Petrichevich-Horváthékat, voltam Rhédeynél, Barcsaynál, Bánffy Dienesnél, meg még más száznál. Hisz szivesen fogadtak, de azzal ki is fizettek. Nincs többet ember Erdélyben, a kihez én fordulhatnék . . .

Tholdalaginé kezébe temeti a fejét. Besseney Borbála is elgondolkodik:

— Hiszen csak ne volna az a Warkochy oly lator! Ő gazdag s a fél dolmányzsebből könnyen előlegezhetné azt a kölcsön-summát.

— Persze, — töpreng Judith, — Warkochy

A TEHERVONAT MOZDONYA.

megtehetné, ő különben is érti az illet, hisz tudom, rabszabadtással üzérkedik.

— Ne is említsék a nevét, — tör ki Margit, — tudom én mindezt, de tudok egyebet is. Nem bizonyíthatom kézzelfoghatóan, de több helyen a nyomára jutottam, hogy suba alatt ő csinálja a galibát nekem, valósággal ellenem dolgozik. Hisz Bassa Thamás uram nyíltan megkérdezett: «mondjad, hugom, mért nem akarja Warkochy, hogy az urad a rabságból hazajöjjön? Nagyon fújja a követ ellened; akár privát, akár publikus segélyről van szó s ha az uradat említik, mindig azt javasolja: várhat Tholdalagi uram, vannak érdemesebbek, előbb azokat szabadítsuk...» Kell-e több? Értitek-e, ha ilyen állapotban én már olykor az eszemet veszítem? Most még hozzá ez a török-tatár-dúlás... Szerencse, hogy a mink van, az már pénzben van. Nézze csak kegyelmed, Pallos Imre, meg van-e még az a zsák arany?

— Meg bizony!

— Ide hozza kegyelmed mellém... Te jó Mihály uram, ki ott betegen raboskodik! Milyen szépen ír, hogy sürgeti szegény a váltáság-

VONAT-BONCSOK.

A VIDÁMSÁG HÁZA.

REGÉNY. (Folytatás.)

Irta Wharton Edith; angolból fordította Schöpplin Aladár.

VI.

Gormerek villát építették Long Islandon s Bart Lily kötelességéhez tartozott, hogy elkísérje a ház asszonyát, mikor odajárt az építkezést megnézni. Mialatt Gormerné itt a világitás és szellőztetés problémáival foglalatkoskodott, Lily ráért sétálni a tiszta őszi levegőben a fákkal szegélyezett tengerparton. Egy ily alkalommal a mint visszafelé ment a parton, hirtelen Dorset György bukkant eléje. Dorseték nyaralója Gormerek újon szerzett birtokának tőzomszédságában volt s Lily látta is őket néha a Gormerné automobiljáról, de annyira különböző világban éltek, hogy nem is gondolt egy eshető találkozás lehetőségére.

Dorset lehajtott fejjel, elgondolkozva ment s nem vette észre Lilyt, csak mikor már csaknem beleütközött.

— Bart kisasszony! Csak kezét fog tán velem? — kiáltotta ekkor feléje sietve. — Mindig reméltem, hogy találkozom önnel, irtam volna is, ha mertem volna.

Az arca fáradt, nyugtalan kifejezésű volt, mintha az élete nem lett volna egyéb, mint szüntelen versenyfutás közte és a sarkában levő gondolatok között. Ez a kifejezés sajnál-

díjat, és én... engemet úgy gyötör tehetetlen-ségem, hogy már irni se merek neki!

— Majd megsegít az Isten, — vigasztalja Judith, — hátha mégis Rákóczy urunkat keresnéd meg...

Borbála asszony a fejét csóválja:

— Attól a fősvénytől ugyan semmit se kapsz. Meg aztán hogy akarsz ebben a veszedelemben Fejérvárra jutni?

Lassankint elnyomja az aggodókat az álom. Csak az egy Margit virraszt s az erdők éji csendjében újból rátalál ő magára. A kétségbeesés perceze után megint a régi erélyes Huszár Margittá lesz ő. Férjére gondol s hívő szóval úgy fohászkodik: «Add már Istenem, hogy küldhessem azt a váltásdíjat!...» Tőri a fejét, hogyan juthatna a török veszedelmen át Fejérvárra? Eddig nem akarta Rákóczyt molesztálni, de most már az ő lábaihoz borúl. Hamar meglelt a terv. Itt hagyja ő Borbála asszonyt meg Judithot a vadonban s nekivág az útnak. Görgényben Rákóczy-hajdúk vannak még mindig, tán valahogy megsegítik... Vagy elvesz, vagy eljut a Fejedelem prezenziájába Fejérvárra.

(Folytatása következik.)

A KÉT ÖSSZEÜTKÖZÖTT VONAT RONCSAI BUDAPEST-KITÉRŐNÉL.

kozást keltett Lilyben s Dorset mintha üdvöz-lésének hangjától felbátorodott volna, így szólt:

— Bocsánatot akartam kérni, megkérni, hogy bocsássa meg nekem azt a nyomorúsá-gos szerepet, a melyet játszottam.

Lily egy gyors mozdulattal elhallgattatta:

— Ne beszéljünk erről, nagyon sajnáltam önt, — mondta s hangjába egy kis megvetés rezgett bele, mely — Lily azonnal észre-vette — Dorset előtt sem maradt észrevétlen. Elpirult, olyan keservesen, hogy Lily meg-bánta, a mit mondott.

— Lehet, hogy sajnált. De ki kell magya-ráznom magamat. Megesaltak engem, gyalázo-san megesaltak...

— Akkor annál jobban sajnálom, — vetette közbe Lily ironia nélkül, — de beláthatja, hogy épen én nem vagyok az, a kívül erről a tárgyról beszélni lehet.

Dorset naiv csodálkozással fogadta ezt.

— Mért ne? Hát nem önnek tartozom első sorban magyarázattal?

— Nincs szükség magyarázatra, a helyzet teljesen tisztán állott előttem.

— Ah, — mormogta Dorset, ismét lecsüg-gesztve fejét. De a mint Lily egy mozdulatot akart tenni, hogy tovább megy, ismét hevesen fakadt ki:

— Bart kisasszony, az Istenért, ne fordul-jon el tőlem! Jó barátok voltunk, ön mindig kedves volt irántam és nem is tudja, mennyire szükségem van jó barátokra épen most.

Ezeknek a szavaknak a száználmas gyönge-sége részvétre indította Lilyt. Neki is szüksége van jó barátokra, ő is megkóstolta az elhagya-tottság keserűsét s Dorset Berta kegyetlensége miatt haragja meglágyította a szívét ez iránt a szegény ember iránt, a ki elvégre is fő-áldo-zata volt Bertának.

— Most is kedves akarok lenni, nincs ben-nem semmi rosszakarat ön iránt — mondta. — De be kell látnia, hogy az után, a mi történt, nem lehetünk megint barátok, nem láthatjuk többé egymást.

— Ah, maga kedves, maga könyörület-es, mindig is az volt. De mért ne lehetnénk jóba-rátok, miért ne, mikor én a porba borulok megbánásom jeléül? Nem kegyetlenség-e ma-gától, ha arra kárhoztát, hogy mások hamissá-

gáért és hitszegéséért szenvedjek? Elégge meg voltam akkor büntetve, — nincs számomra méntség?

— Azt hittem, teljes kárpótlást talált a ki-békülésben nevével, a mely az én költségem-re ment végbe, — szölt Lily megújult ingerül-tséggel, de Dorset könnyörögve vágott közbe:

— Ne így fogja fel a dolgot, — hiszen ez volt a bűnhődésem legkeserűbb része. Uram Isten, mit tehettem én? Nem voltam tehetet-len? Magát odadobták áldozatul: minden szá-mamat maga ellen fordították volna...

— Mondtam már, hogy nem kárhoztatom magát, én csak arra kérem, értse meg, hogy azután, a hogy Berta kihasznlált engem, hogy azóta tanusított magaviselete után lehetetlen, hogy maga meg én találkozzunk.

Dorset csak állt tovább előtte makacs gyön-geségében.

— Így kell annak lenni? Nem lehetnének körülmények...

Félbeszakította magamagát és messze elné-zett az út melletti fák közé. Aztán megint el-kezdte:

— Bart kisasszony, hallgasson meg, adjon nekem egy percet.

— Nagyon sajnálom önt, szívesen segítenék is, de csak vannak más barátai...

— Olyan barátom, mint ön, nincs több, — felelt Dorset egyszerűen. — És különben is, hát nem látja be? — Ön az egyedüli...

Suttogva fejezte be a mondatot:

— Az egyedüli, a ki tud mindent.

Lily ismét érezte, hogy elpirul, a szíve is-mét hevesen kezdett zakatolni; Dorset könyö-rögve emelte fel rá a szemét.

— Hát nem látja be? Nem érti? Kétségbe vagyok esve, végére jutottam béketűrémnek. Szabad akarok lenni és ön meg tud szabadi-tani. Tudom, hogy így van. Csak nem akarja, hogy oda legyek láncozva a pokolhoz? Nem akarhat ilyen boszút állani. Természetesen, ma-gától értetődik, hogy egy szó se jutna nyilván-nosságra, maga egy szóval se kerülne vele kapcsolatba. Csak azt kívánom, hogy végleg kimondhassam: tudom ezt meg azt. A harc-akkor megszűnnék, az út kitisztalna és az egész gyalázatos út el volna takarítva egy má-sodperc alatt.

Dorset fulladozva beszélt, mint egy fáradt futó. Szavainak hézagai között Lily a béke és biz-tosság nagy, aranyos távlatait pillantotta meg. Mert nem lehetett félreérteni azt a határozott érzélatot, a mely Dorset könyörögése mögött rejtett. Itt van egy férfi, a ki feléje fordul egye-dülvalósága és megaláztatása teljességében: ha ő feléje menne ebben a pillanatban, az övé lehetne kijátszott hitének minden erejével. És neki kezében van a hatalom, hogy ezt tésse vele, még pedig olyan teljességgel, a hogy Dor-set még csak nem is sejtette. A boszú és a rehabilitálás megvolna egy csapásra, — volt va-lami kábító ez alkalom teljességében.

Hallgatva állt, elnézve Dorset fölött az elha-gyott mező őszi síkjába. És egyszerre félelem fogta el, — félelem önmagától és a kísértés rettentő erejétől. Minden multbeli gyöngesége megannyi mohó bűntárs volt s a felé az ös-vény felé vonszolta, a melyet előre kiegyen-gettek számára.

Hirtelen megfordult és kezét nyújtott Dor-setnek.

— Isten önnel, — sajnálom. Nem tehetek semmit a világon.

— Semmit? Oh, ne mondja ezt, — kiáltott Dorset. — Mondja meg az igazat: hogy elhagy engem, mint a többiek. Maga az egyedüli te-remtés, a ki megmenthetett volna!

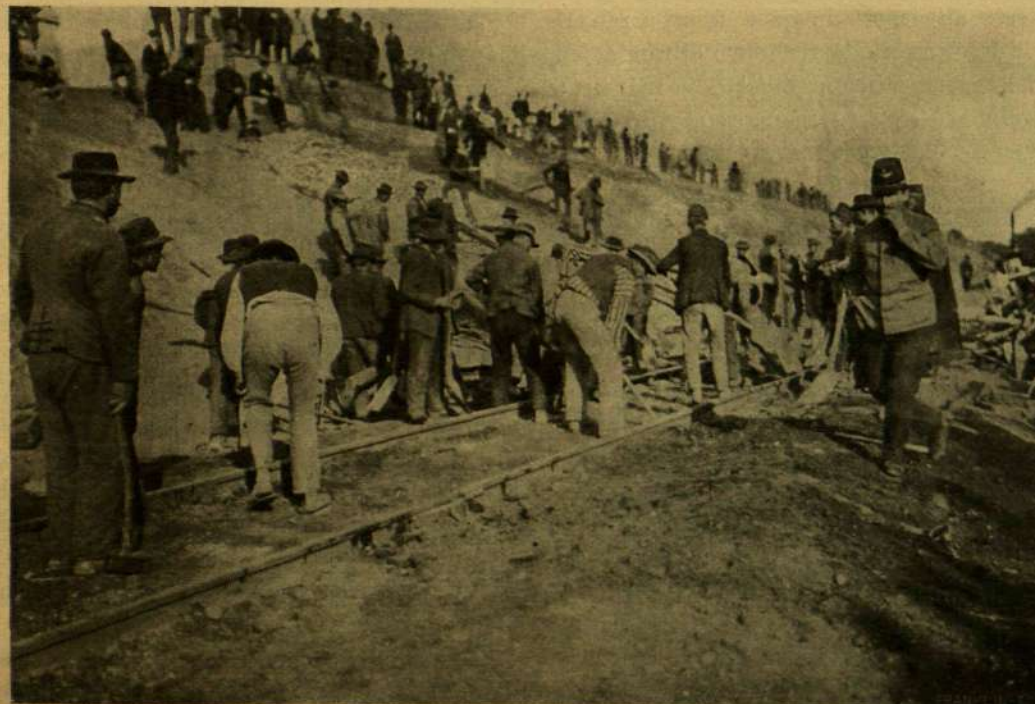
— Isten önnel, Isten önnel, — ismételte Lily sietve és a mint odább ment, hallotta, hogy Dorset még egy utolsó könyörgő szót kiált utána:

— Legalább megengedi, hogy még egyszer találkozhassam önnel?

Lily, visszatérve Gormerek telkére, sietve ment át a gyepon az épülő ház felé, a hol azt hitte, a háziasszony már nem tudja mire vélni az ő késedelmeskedését, mert mint a legtöbb pontatlan ember, Gormerné nem szeretete, ha megváratták.

A mint Lily a fasorhoz ért, egy elegáns phaetont látott a kapun kifordulni. Gormerné pedig az ajtó lépcsőjén állott, az utólagos öröm pirjával nyílt arczán. Lily láttára zavartan el-pirult és halk nevetéssel mondta:

— Látta, ki volt itt? Dorsetné, — azt mondta, hogy beszólt egy kis szomszédi be-szélgetésre.

A PÁLYA HELYREIGAZÍTÁSA.

A MENET A NYUGOTI PÁLYAUDVÁROZ ÉR.

Lily szokott nyugalmával hallgatta ezt az elbeszélést, bár a mennyire Berta szeszélyeit ismerte, a szomszédias ösztön nem volt köztük. Gormerné, látva, hogy Lily nem mutat meglepetést, bocsánatkérő nevetéssel folytatta:

— Persze, tulajdonképpen a kíváncsiság hozta ide, végig vezette magát a házon. De nem is lehetett volna kedvesebb, — semmi pöffeszkedés, olyan kedélyes volt, — most már értem, hogy az emberek igézönek tartják.

Ez a meglepő esemény gondolkodóba ejtette Lilyt. Bertának nem volt szokása a jó szomszédság, még kevésbé szokott kedvében járni bárkinek is, a ki kívül van ismeretségi közvetlen körén. Mindig következetesen ignorálta az e körbe kívánczók világát, vagy legfeljebb valami érdekből vette észre ennek egyik-másik tagját. És éppen ez tette értékessé leereszkedését. Látta ezt Lily Gormerné elpalástolhatatlan önelégültségén és azon a boldogságon, a melylyel a következő napokban emlegette Dorsetnél egyik-másik kijelentését vagy eltűnődött azon, hogy rubája honnan való. Mindazok a titkos ambíciók, a melyeket Gormerné veleszületett nemtörődömsége elfojtott, most frissen kizöldültek Berta előzettségének melegségében. S bármi volt is ez utóbbinak az oka, Lily belátta, hogy ha a dolog tovább is így folytatódik, könnyen lehet zavaró hatással az ő jövőjére.

Úgy intézte a dolgot, hogy meglátogatta néhány újonnan szerzett ismerősét. Visszatérve azt tapasztalta, hogy Dorsetné befolyása még

mindig a levegőben van. Azóta újabb köleszőnös látogatások estek, teázás egy kerti klub-

AZ ASZTALOSOK.

ban, egy találkozás egy vadászbálon. Suttogtak valami ebédéről is, a melyet Gormerné a diszkréciónak nála szokatlan erőfeszítésével

Az első vasárnap a városba való visszatérése után ott találta Dorsetet fel s alá járva a szobában. Az ő megjelenése mintha megnyugtatta volna. Dorset szelíden azt mondta, nem azért jött, hogy zavarja őt, csak engedélyt kér arra, hogy itt ülhesen egy fél óráig és beszélgethessen akármiről, a miről Bart kisasszony akar. Lily azonban tudta, hogy tulajdonképpen csak egy beszéd tárgya van: önmaga és nyomorúsága s az ő rokonszenve utáni vágy vonzotta ide. De Dorset azzal kezdte, hogy kérdezősködött Lily életmódja felől s mikor ő felelt neki, helyzete megértésének első sugara ekkor hatotta át magábanerültségének sűrű felületét. Lehetséges, hogy az a vén boszorkány nénije csakugyan kitagadta? Hogy ezért él így egyedül, mert nincs kihez menjen és hogy nincs többje, mint a mennyiből éppen meg tud élni, a mig nyomorúságos kis örökségét kifizek? A rokonszenve szervei csaknem el voltak már senyvedve Dorsetben, de ő maga oly mélyen szenvedett, hogy volt valami gyöngye fogalma róla, mit jelenthetnek mások szenvedései és, mint Lily észrevette, egyuttal felvillant benne az is, hogy mennyiben lehet hasznára a Lily balsorsa.

Végre mikor Lily azzal az ürügygel, hogy ebédhez kell öltöznie, kitzszkolta őt, könyörögve állt meg a küszöbön:

— Olyan vigasz volt rám nézve! Mondja, hogy szabad máskor is eljőnnöm...

De erre az egyenes könyörgésre lehetetlen volt megadni az engedélyt és Lily barátságos határozottsággal mondta:

— Sajnálom, de tudja, mért nem lehet. Dorset elpirult a homlokáig, és zavarodottan, de makacsan állott Lily előtt.

igyekezett kicsempészni a beszélgetésből, ha Lily is jelen volt.

Lily már azt tervezte, hogy visszatér a városba s Gerty segítségével fölfedezett egy kis szállodát, a melyben elhelyezkedhetik télire. Miután a szálloda egy előkelő negyed szélén volt, annak a néhány négyszögletes területnek, melyet benne elfoglalt, tulságos volt az ára az ő viszonyaihoz képest, de Lily azzal az ürügygel nyugtatta meg magát, hogy jelenlegi helyzetében a legnagyobb fontosságú dolog rá nézve, hogy úgy tegyen, mintha jól menne a dolga. A valóságban azonban, a mig volt annyi pénze, hogy egy hétre kifizesse a számlát, nem bírta volna magát rászánni arra az életmódra, melyet Gerty élt. Sohasem volt annyira szélén a fizetési képtelenségnek, de legalább ki tudta fizetni heti hotelszámláját és elintézve legnagyobb régebbi adósságait, kivéve azt a pénzt, a mivel Trenornak tartozott, még mindig maradt annyi hitele, hogy így folytassa életét. Helyzete azonban nem volt elég kellemes arra, hogy bizonytalanságának tudatát elaltassa. Ezért csak annál gyakrabban tért vissza a gondolata Fisherné tanácsaira. Akárhogy forgatta is, tudta, hogy az eredmény az, hogy férjhez kell mennie Rosedalehez és ebben a meggyőződésében megerősítette Dorset váratlan látogatása.

«SZAVAZATI JOGOT A NŐNEK!»

A SZOCIALISTÁK OKTÓBER 10-IKI FÖLVONULÁSÁRÓL.

— Tudom, hogy lehetne, ha akarná, — ha a dolgok másként volnának, — és csak magától függ. Csak egy szót kell szólnia és kiszabadít engem nyomorúságomból.

Szemük találkozott és Lily egy pillanatra újra megremegett a kísértés közeli voltától.

— Téved, én nem tudok semmit, nem tudok semmit, nem láttam semmit, — kiáltott, a szavak ismétlésével igyekezve korlátot emelni önmaga és veszedelme közé. Dorset elfordult tőle, ezt mondván:

— Feláldoz mindkettőnket.

Lily csak ismételtette:

— Nem tudok semmit, egyáltalán semmit.

(Folytatása következik.)

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Petőfi és a szocializmus. Ismeretes dolog, hogy a szocialisták szeretik magukénak tulajdonítani Petőfit azon az alapon, hogy egyszer-másszor olyan nézeteket hirdettek, a melyek rokonságban látszanak lenni a szocializmus felfogásával. Hivatkoznak az arisztokrácia elleni nyilatkozataira, az «Apostol»-ra, melyben élesen, rikító színekkel állítja szembe a gonosz gazdagság és a nemes nyomor ellentétét, hivatkoznak egyéb költeményeire. Ezért aztán márczius 15-ikén külön meg is ünneplik a nagy költő emlékét, koszorúkat tesznek szobra talapzatára s beszédeket mondanak emlékeztetőre. Ez a nem minden tendencia nélküli felfogás

SZOCIALISTA NŐK.

küzdött a szegény ember igazaiért. A szocialisták márczius 15-iki ünnepei csak azt bizonyítják, hogy Petőfiben mindenki megtalálja a magát, hogy ő va-

ltesen és pontosan állapítja meg Ferenczy Zoltán most megjelent akadémiai felolvasása. Nyomrólyomra követi Petőfinek mindazokat a kijelentéseit és gondolatait, melyek a szocialista eszmékkel kapcsolatba hozhatók s kimutatja róluk, hogy ez a kapcsolat csak abban áll hogy a demokratikus szabadság-eszmék benne vannak a szocialista programban, de nem ennek eredeti ternekei, hanem a francia forradalom hagyatékából mentek át bele.

Wilde Oszkár most ugyancsak divatban van nálunk is. Egykor, híres bűnpöre idején, a pletykásabb kedvű lapok «Vegyes» rovatának volt a hőse, munkáinak híre is alig ismerték még azok is, a kik komolyabb figyelemmel szokták kísérni a külföldi irodalmi jelenségeit. Mióta azonban — természetesen halála után — újra fölfedezték a francziák meg a németek, azóta nálunk is olvassák, lelkesednek érte, izgulnak sajtószere, méreggel és ragyogással tele szellemétől. Épp olyan divat ez, mint annyi más, pedig a csodálatos szellemű angol író többet is érdemelne, mint hogy divaiba jöjjön: megérdemelné, hogy komolyan, behatóan, kritikával foglalkozzanak vele, szóval igyekezzenek megérteni. Ennek a célnak szolgálatában áll a «Magyar Könyvtár» című vállalat, a melyben most sorra jelennek meg Wilde művei. A régebbieken kívül most nemrég jelent meg «Bunbury» című komédiája Mikes Lajos fordításában, a vállalat legújabb sorozatában pedig a szinpadról szintén ismert «Eszményi férj»-et kapjuk Mihály József fordításában, a «De profundis»-t pedig Mikes Lajos fordította le. Az előbbi négy felvonásos szindarab Wilde azon munkái közül való, melyeket az író inkább kenyérkeresetből írt, mint művészi becsülvágyból s ezért tehetségének csak külső vonásai vannak meg benne: színesen csillogó dialogja, szemképrázató elméssége és áthatóan mély intelligenciája. Wilde jelentőségét jellemzi az, hogy még

A MENET AZ OKTOGON-TÉREN.

sarkuatos történelmi tévedésen alapszik. Petőfi nem volt szocialista, a mai értelemben vett szocializmusnak az ő korában az ipar nélküli Magyarországon még csirák is alig voltak s a költőnél seholy nyoma sincs annak, hogy a szocialista eszmékkel foglalkozott volna s tudatosan állást foglalt volna velük szemben. Petőfi nem a szocialista eszmekörből indult ki, hanem a francia forradalom világfelfogásából; a nagy francia forradalom eseményei izgatták képzeletét, ennek hősei állottak előtte eszményképül s ennek tanításában látta az igazságot. Forradalmár volt, de nem társadalmi forradalmár, mint a szocialisták, hanem politikai forradalmár. Nem a társadalmi rend ellen küzdött, hanem az akkori Magyarország politikai rendje ellen, az ellen az arisztokratikus rendi alkotmány ellen, a melyet a nemzet 1848-ban — formailag legalább — meg is döntött. Mikor az arisztokraták ellen mennyőrgött, épp úgy a francia jakobinusok voltak mintái, mint mikor a jobbágy-ság felszabadításáért lelkesedett. Programja demokratikus volt, de nem szocializdemokrata; a paraszt-népet, a jobbágyot akarta nemcsak felszabadítani, hanem a magyar politika súlypontjába tenni, de egyebekben a társadalmi és gazdasági rend ellen nem tört, mert őt a demokrácia kérdése politikai, nem pedig társadalmi és gazdasági szempontból érdekelte. Republikánus nézetei és a világszabadságért való lelkesedése is a francia forradalom eszmeköréből való, s csak annyiban van rokonsága a szocializmus hasonló követelményeivel, a mennyiben ezek is ugyanabból a forrásból erednek. Históriailag tehát tévedés Petőfit úgy állítani be, mint szocialistát, hogy azonban a munkásosztály tisztelti őt és lelkesedik érte, az érthető, mert teljes lelkével a szegény nép javának élt, nyomorúságán és szolgai sorsán fellázadt és merész lélekkel

lában az egész nemzetnek, sőt az emberiségnek volt költője, nem pedig egyes osztályoké vagy érdekköröké. A szocializmusoz való viszonyát igen rész-

FÖLD-MUNKÁSOK A MENETEEN.

A SZOCIALISTÁK OKTÓBER 10-IKI FÖLVONULÁSÁRÓL.

GÉPGYÁRI MUNKÁSKOK AZ OKTÓBER 10-IKI SZOCIALISTA MENETBEN.

az ily munkáiban is elsőrendű írónak látjuk, érdekel, izgat, gondolkodóba ejt, ellenmondást kelt. A De profundis már más dolog: ez már az író lelkiállapotát, az erkölcsi és testi szenvedés hatását szemlélme. Roppant érdekes, a maga nemében az irodalomban páratlan könyv ez, tele megragadó emberi tartalommal és olyan szubjektivitással, amely már fölemelkedett a filozófiára. A fordítás is gondos, jó munka. — Nem Wildetől való, de Wilderől szól még az említett vállalatban egy másik munka is: egy skandináv írónak, Halfdan Langaard-nak rövid életrajzi tanulmánya Wilderől; rokonszenvenesen, nagyon világosan állítja elénk az író és az embert egyaránt, nem hazug leplezéssel, megtévesztő szépségtetéssel, hanem az igazságnak megértésével igyekszik hatni. A fordítás Moly Tamás munkája. Ugyanokan e vállalatban jelent meg Musset két kis darabja, a «Szeszély» és «Az ajtó tárva vagy zárva legyen.» Mindkettőt Hevesi Sándor fordította magyarra.

Magyar írók élete és munkái. Szinyei József nagy lexikális munkájából most már a 105-ik füzet jelent meg, amely a Schulhof—Sculféty nevek közti és 228 író életéről és munkáiról ad rövid, pontos felvilágosítást. Ezzel most már összesen 22,348 magyar író életrajza van felsorolva a nagy munkában.

Fodor Aladár verseiben, melyek most jelentek meg egy kötetben, egész külön fajtáját látjuk a költészetnek: az asztaltársasági költészetet. A könyvet a szentgotthárdi magyar asztaltársaság adta ki, a versek túlnyomó része az asztaltársaság ünnepeire, egyes tagok neve, születése napjára sbt. iródott s a színvonaluk sem emelkedik magasabbra a terített asztal színvonalánál, sőt néha alá is száll. Nem vagyunk asztaltársasági szaklap, tehát nincs semmi okunk rá, hogy bővebben foglalkozunk a versekkel. Ha azokon az alkalmakon, a melyekre készültek, annak a közönségnek, a melynek készültek, tetszettek: akkor be is töltötték rendeltetésüket. Az irodalomnak nem lehet szava róla.

Eszmék. Kner Izidor egy kis füzetben egész sereg aforizmát adott ki az életről és a életnek mindenféle vonatkozásairól. Ötletei közt van sok élmes, jó megfigyelés, frappánsan kifejezett élel, s általában ha nem is valami nagy mélységre és eredetiségre, de mindenesetre gondolkodó főre vallanak.

Uj könyvek. Petőfi és a szocializmus. Akadémiai székfoglaló értekezés, írta Fevenyecz Zoltán. Budapest, az Akadémia kiadása; ára 1 korona.

A Magyar Könyvtár új füzetei: Wilde Oszkár, írta Halfdan Langaard, fordította Moly Tamás; ára 30 fillér. — «Az eszményi férfi», vigjáték 4 felvonásban, írta Wilde Oszkár, fordította Mihály József; ára 60 fillér. — De profundis, írta Wilde Oszkár, fordította Mikes Lajos; ára 60 fillér. — Szeszély. Az ajtó tárva vagy zárva legyen. Két szindarab, írta Musset, fordította Hevesi Sándor; ára 30 fillér. Budapest, Lampel-Wodianer részvénytársaság.

Magyar írók élete és munkái. A M. T. Akadémia megbízásából írta Szinyei József. 105. füzet. Budapest, Hornyánszky Viktor. Egy-egy füzet ára 1 korona.

Fodor Aladár versei. Kiadja a szentgotthárdi magyar asztaltársaság; ára 2 korona. Eszmék. 500 aforizma. Írta Kner Izidor. Budapest, ifj. Nagel Ottó bizománya.

EGYVELEG.

* Angliában 809, Németországban pedig 800 napi lap jelenik meg. Harmadik helyen Franciaország 700 napi lappal áll.

* Ausztráliában nincsenek árvaházak. Az oly gyermekek, a kikről szüloik nem gondoskodhatnak, az állam gondnoksága alá kerülnek, mely a gyermeket tizennégy éves koráig mindennel ellátja. Az ily gyermeket bizonyos évi átalányért egyes családoknál helyezik el.

Nehéz az élet, de terheit könnyű szerrel viseli az, a ki egészséges. Ezért legfőbb kincs az embernek az egészsége, melyet azonban gyakran és alá a munkában való kimerültség vagy valamely betegség. A mi a betegség és kimerültség különböző neménél gyógyítja az embert, férfiakat és nőket egyaránt: az a világhírű ELEKTRO-VITALIZER. Ne mulassza el a lapunkra való hivatkozással a «Modern Villamos Gyógyászati» szülő könyvet egy levelezéssel kérni, melyet az Elektro-Vitalizer orvosi rendelő-intézet (Budapest, Károly-körút 2. földemlet 25) bárkinek ingyen és bérmentve megküld.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Németújvári BATHYÁNY MIKSA gróf nyegenkilenc éves korában Rábabaththyánban. — Cserneki és tarkeői DESSEWFY ANTAL dr. somogyimegyei szolgabíró 27 éves korában Bécsben. Vésen temették el. — SCHRIKKER SÁNDOR földbirtokos, Veszprém megye törvényhatósági bizottsági tagja 57 éves korában Kis-Tekeres pusztán. — SZEPESSY ANTAL 84 éves korában Debreczenben. — Idősebb MÉNOLD FRIGYES a Budapesti Kereskedelmi Akadémia nyugalmazott tanára, 73 éves korában Budapestben. — PRÉM GUSZTÁV, nyugalmazott gépgyári tisztviselő 64 éves korában Cudapestben. — VARGA ISTVÁN háztulajdonos 64 éves korában Budapestben. — BÁRÓ JÓZSEF nyug. posta- és táviró-ellenőr 47 éves korában Nagycsákyban. — Idősebb STARK VILMOS magánzó 70 éves korában Gólnicz-bányán meghalt. — Idősebb zedlicsnai GLÓS KÁROLY ügyvéd nyugalmazott jogakadémiai tanár és nyugalmazott jósághatározó 87 éves korában Miskolcon. — NAGY FERENCZ, a diósgyőri vas- és acélgyár főművezetője 46 éves korában Budapestben. — MOLNÁR GYULA dr. ügyvédjelölt 28 éves korában Budapestben. — FESZL ZSIGMOND es. és kir. huszárezredes a boszniai és hercegovinai méntelep parancsnoka 59 éves korában Szerajevóban. — FÖRSTER GUSZTÁV szepesaljai város polgármestere 76 éves korában. — LADOMERSZKY GYULA, a kassai hírlapírók nevezte 51 éves korában Kassán. — VÁRADI (Weisz) JAKAB magánzó, Veszprém város képviselőtestületének tagja, 62 éves korában Veszprémben. — SOMOGYI REZSŐ, volt negyvenvölgyes honvédfőhadnagy, gyógyszerész és földirtokos, 80 éves korában Kisvárdán meghalt. — Id. SÁNITS SÁNDOR 44 éves korában Zalaegerszegen. — Bethlenfalvi NAGY DÉNES gimnáziumi tanuló, bethlenfalvi Nagy Imre és felesége, született Orbán Brigitta 13 éves fia Csik-szeredán.

Özv. BURSZKY JÁNOSNÉ, szül. Pintér Terézia életének 77 esztendejében Budapestben. — SAJTOS ILONA, Kozma Józsefné, azelőtt Sajtós Pálné leánya 32 éves korában Kolozsváron. — Özv. raksai RAKSÁNYI SÁNDORNÉ, szül. Ambrus Karolina, 64 éves korában Békéscsabán. — Özv. LASKÓ GYULÁNÉ, szül. Kovács Emília, 68 esztendőskorában Szekszárdon. — Özv. ZAHUMÉNSZKY JÁNOSNÉ, szül. Kubicza Anna 69 éves korában Zsolnán. — PAPP-VÁRY GYULÁNÉ, szül. Nick Józsa kir. ítélőtáblai bíró felesége életének 62 évében Kassán. — SZÉKI TELEKI FERENCZNE grófné, szül. losonczy Bánffy Anna báróné, életének 34 esztendejében Kolozs-Borsón. — LEDVINKA FERENCZNE, szül. Bidschofsky Antónia 53-ik évében Budapestben. — Özv. KÁRMÁN SAMUNÉ, szül. Kohn Janka, Kármán Samu könyvkereskedő özvegye 67 éves korában Rimaszombaton. — CSEJTEI BONÓCZY LENKE, csejtei Boróczy Ernő és felesége, szül. dezséri Rudnyánszky Gizella, 11 éves leánya Beján. — VIDÁKOVICH MARITKA, Özv. Vidákovich Zoltánné 7 esztendőskorában leánya Csepelen.

Szerkesztői üzenetek.

A hajnal. Kezdetleges fantázia, ügyfogyott verselés, nekünk nem való.

Napsugarak. Üzenet. Van bennük valamelyes fiatalos hangulat, de kevés arra, hogy az olvasó közönségnek tessenek.

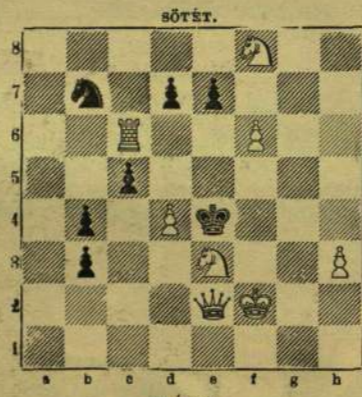
Nyáresti alkony. Erőlködik, hogy újat, eredetit, erőset csináljon, — az a baj épen, hogy ez az erőlködés megérzik rajta.

Gondolts-e réám még. Csupa konvencionális frázisból van összerakva, egyetlen friss hang, egyetlen újnak csendülő rim nélkül. Ilyen verset írni csak gyakorlat dolga, akárki viheti nyívre.

Ősszel. Petőfi is megírta ezt a hangulatos s a világ egyik legszebb költeménye lett belőle. Ő utána nagyon nehéz érdekeset írni róla, különösen ha a formát is tőle veszi.

SAKKJÁTÉK.

A 2569. sz. feladv. Schuster Zsigmondtól, Budapestben.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

A 2539. (2540.) sz. feladv. megfejtése Schuster Zsigm.-tól.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Bh4-c4! ... Kd6-d5(a,b,c) 1. ... Bd1-d5 2. Fh3-g2 + Kd5-d6 (d) 2. Be7-e6 + Kd6-d7 3. Fb6-c5 + matt. 3. Kb7-b8 H + matt.

- 1. ... Fb3xc4 1. ... b5-b4 2. Be7-e6 + v. b5xc4 2. Be7-d7 + Kd6-e6 3. O2-e4 + matt. 3. Fbb-c7 + matt.

- 2. ... Kd5-c4 2. ... Kd6-d7 3. Be7-c7 + matt. 3. Hd5-f6 + matt.

A 2540. (2541.) sz. feladv. megfejtése Havasi Ártúrától.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Fe6-d5 ... Ba5-a8(a,b) 1. ... Ba5-c5 + 2. Fe5-h8 + matt. 2. Fe5-c7 + matt.

- 1. ... Ke8-e7 + 2. Fe5-h8 + matt.

Helyesen fejtették meg: Merényi Lajos. — Geist József és Stark Vilmos. — A «Budapesti Sakk-kör» — A «Budapesti III. ker. Sakk-kör» — Ludányi Antal. — Wyszogrod Pál. — Beer Mór. — Gótló István (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Kintzár Róbert (Fakert). — Müller Nándor (Szombathely). — Hofbauer Antal (Lipót-vár). — Szabó János (Bakony-Szentlászló). — A «Győri Sakk-kör». — Székely Jenő. — Mészoly József (Győr). — A «Zborói Társaság». — A «Kálóczi Katolikus Kör». — Veörös Miklós (Zür). — Ifj. Hubay Bertalan (Bodás-világ). — A «Dunaföldvári Egyenlőségi kör» (Dunaföldvár). — Bárcsa Mihály (Biharudvari). — Csolnoki István (Hajdúhadháza). — A «Leibniz Gasztroklub» (Leibitz). — Lustyik János és Szivák János (Alberti-Íra). — «Csengeri Cassinó» (Csenger).

Sakk-üzenetek. M. L. Budapest. A 2537. sz. feladvány (Spöner Andor munkája) megfejtésére néhány nyomdaihiba csúszott be, ezért újra közöljük: 1. Bg8-e8 Kd3-d4(a) 2. Fd5-e4 Kd4-c4 3. Be8-b8 Ke4-d4 4. Bb8-b4 + matt. — a. 1. ... Kd3-c2 2. Bg8-e8 Ke2-c1(b) 3. Fd5-a2 Ke1-c2 4. Be8-c8 + matt. — b. 2. ... Ke2-b1 3. Be8-c3 Kf1-a1 4. Be8-c1 + matt. — K. R. Fakert. Földadványát megkaptuk.

KÉPTALÁNY.

A 38-ik számban megjelent képtalány megfejtése: Hiúság erősebb a hatalomnál.

Felolós szerkesztő: HOITSY PÁL. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Reáltanoda-u. 5. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ne vásároljon selymet

addig, míg 10 filléres levelezésem miatt nem tér, s mi garantált szolid és csodaszép újdonságainkból fektetben, fedésben és színesben. Különlegesség: Selyemkémek menaszonyi, béli, társasági és utcai tolették, valamint bluzokra, bélsőre stb. 1.15 K-tól 18 K-ig méterenként. Mi direkt magánfelelnek adunk el és a kiválasztott selymeket vám- és portómentesen a lakásba szállítjuk. 12022 SCHWEIZER & Co., Luzern U/24. (Svájc.) Selyemszövet-kivitel. Kir. udv. szállító.

A Bór- és Lithion-tartalmú Salvatorforrás

kitűnő sikerrel használtatik vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmánál és köszvénynél, a cukorbetegségnek, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál. Húgyhajtó hatású! Vasmentes! Könnyen emészthető! Teljesen tiszta! Budapest, főraktár Édeskúty L. uránál.

„AGRÁRIA“ kukoriczaszártepő gép. Ásványi szabadalom. Bővebb felvilágosítást a takarmányozási eljárásról készséggel nyújtunk. 12176 Levélcím: AGRÁRIA Budapest Váci-út 2. sz.

TÖRLEY TALISMAN. A bottle of wine with a label that says 'TÖRLEY TALISMAN'. The text below the bottle says 'TÖRLEY TALISMAN'.

KODAK. Fénykép sötétkamara nélkül. A leggyorsabb, legkényelmesebb, legkönnyebb, legbiztosabb és legtisztább módját a tekercsfilmen fejlesztésnek a Kodak-napfény-fejlesztő-gép használata által nyerjük. — Árak nagyság szerint K 6.50-tól K 45-ig. Prospektusok ingyen és portómentesen. * Kodak-Társaság korl. kez. mell. Wien, I., Graben 29.

CALIFIG FÜGE-SZORP. Kélemes és hatálos hasajtó-szer. Megbízható, kipróbált és anyha. A rossz emésztés. majdnem mindig a székrekedés következménye. E kellemetlen érzés elhárítására szolgál az orvosok által előszeretettel ajánlott «Califig». Ez a kitűnő, kellemes ízű hashajtó-szer, de biztosan hat, elősegíti az emésztést és ez által sok kellemetlen betegségnek veszi elejét. A californiai édes fügedből és más ismert jó gyógyású füvek kivonatából készült «Califig» igen alkalmas gyümölcsöknek, mint felnőtteknek. 12496 Minden gyógyszerárban kapható. Egy nagy üveg ára 3.— K, kis üveg ára 2.— K. Főraktár: Török József gyógyszerár Budapest, VI., Király-utca 12.

Nem mindenkinek a gégejében van arany, de azért minden okos ember épen úgy, mint a legnagyobb énekes, arra fog törekedni, hogy torkát és légszerveit megőrizze és a létező hüléseket leküzdje. A Fay-féle valódi sodeni ásvány-pastillák mindent használnak, a hol óvatosan alkalmazzuk és csodákat művelnek ott, a hol hurutot akarunk megszüntetni. És épen ezért világos dolog, hogy megbetegedés esetében a legközelebbi gyógyszerárban, drogeriában vagy ásványvízkereskedésben 1 K 25 f-ért egy doboz Fay-féle valódi sodeni vásároljunk és azt utasítás szerint használjuk. Főraktár Budapest: Dr. Egger Léd és Egger J. VI., Váci-körút 47. Kochmeister Frigyes utca V. Hald-u. 8. Thalmyer és Seitz V., Zrínyi-u. 3. Török József VI., Király-u. 12. 12498

Párisi világhírlás «Grand Prix» 1900 Kwizda-féle Restitutions-fluid. cs. és kir. szabadalmazott mosóvíz lovak számára. Egy üveg ára 2 K 80 fill. 40 év óta az udvari istállóban, a katonaság és magánok nagyobb állatokban használatban van nagyobb elő és utóhatással, inak merészségű, stb. az időmítésnél kiváló munkára képesíti a lovakat. 11744 Kwizda-féle Restitutions-fluid csak a mellékelt vedjegyű valódi. képes árjegy zéket ingyen és bérmentve. — Főraktár: Török József gyógyszerár, Budapest, Király-u. 12. és Andrássy-út 20.

A FURDO EGESZ ÉVEN ÁT NYITVA VAN! Báro KOZMITZA, azelőtt MATTONI-féle „Erzsébet-Sósfürdő“ téli és nyári gyógyhely. Budapest—Kelenföld, villamos vasút közelségében. Telefon 40—34. A gyógyhely forrásai ajánlhatók: a belek bántalmánál, alhasi és által, vörbősségű, májbetegségeknél, aranyérmék, túlságos elhízásnál, köszvényű és női bajoknál. Központi gőzfűtés, villanvilágítás, penzió rendszer. A téli idegy alatt (szept. 1-től) árkedvezmény. Bővebb felvilágosítással szolgálás elhízási prospektust küld a fűrdőigazgatóság. Báro KOZMITZA budai KIRÁLY-KESERŰVIZE elsőrangú használat. 12394 Téli-nyári gyógyhely!

SARG-féle 60 KALODONT LEGJOBB FOG-CRÉME. JOÉRTÉS ÉS TESTI FRISSESÉG, MUNKA- ÉS TEREMTŐERŐ. soknak egyódi csak étvágytalanság és emésztégyengőség következtében van megtagadva. Ily esetben a rohtochi-Tempel-forrás (tisztán vagy borral, cognaccal, tejjel, gyümölcsmevekekkel) kötséggel a legjobb szolgálatot teszi. 12400 Nagybani raktár Magyarország részére: HOFFMANN JÓZSEF, Budapest, V., Báthory-u. 8.

Vesszőparipa-liliomtejszappan. Bergmann és Társa cégtől, Dresden és Tetschen E/m. a naponta bérkező elismerő levelek bizonyossága szerint most és a jövőben is a leg-hatásosabb szappan marad az összes gyógyszerpapok között, szepő ellen, valamint gyöngye, puha bőr és rózsás arcszín elnyerésére és megtartására. Darabja 80 fillért kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, illatszert- és fodrászatokban. 12142

Adjon izestűs nőnyespi a gyenge Maggi-féle levesbe. Készíti MAGGI GYULA és TÁRSA. Iroda Wien IV/L. Gyár Bregenz

HA FÁJ A FEJE, ne tévoldázz, hanem használj anonnal Beretvá-féle MIGRAIN-Pasztillát. Minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. mely 5 peror alatt mindenféle természetű idegny feszülést, még ha krónikus is, megszüntet. Földmáni mindent eddig ismeret. Hatás bűmálatos, még a leghevesebb fejtámlás is. 12290 Főraktár: Beretvá Tamás gyógyszerár Kispeszt, utca 6. 12498 Ingyen postal szállítás 3 doboz rendelésnél.

MARGIT GYÓGYFORRÁS („Margittelep“ Beregmege) gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmánál jó hatású még akkor is, ha vérzések esete forog fenn. Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapestben és a forrás kezelőegységénél Munkácsen. 12096

Rozsnyay Mátys chininezukorkája izletlen chimből. Többszörösen kitüntetve, 1869-ben a magyar orvosok és természetvizsgálók fumei vándorgyűlésén 40 anyor pályadíjjal jutalmazva. Láz ellen! Nem keserű! Legjobb szer láz, váltóláz, malária ellen, különösen gyermekeknek, a kik keserű chinit bevenni nem képesek. Valódi, 11468 ha minden egyes piros csomagolópapíron Rozsnyay Mátys névalírása olvasható. 11266 Rozsnyay Mátys gyógyszerár Arad, Szabadság-tér.

KALOGÉN

BRÁZAY SÓSBORSZESZ FOGKRÉM

LEGJOBB SZER A FOGAK ÁPOLÁSÁRA

12110

Szépítő Kúrák házi használatra.

Bőrszépítő kúra a normális, ép, tiszta arc bőr szépségének ápolására és megőrzésére; száraz, sűrű, durva, lámló, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító kúra fénys, zsíros, pórusos, akkás (mitesszeres), pattanásos (vimmeris), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izsákos ellen.

Bőrtisztító kúra. Elsárgult, leharant napfénytől a bőr fehéretésére, szőp és mífolt ellen.

Hámlasztó kúra. Lencsefoltok, tág pórusok, pattanás-nyomok, rozspattanás (rosacea) bőrkeményedés, borvirág, limlőhely és sebhely ellen.

Haj-gyógykúra hajkorpa, hajhullás ellen s a kopaszodás megakadályozására.

Ezen kúrák alatt olyan készleteket (kollektívákat) kell érteni, melyek fel vannak szerelve a megfelelő szappannal, szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arcon tapasztaltuk s a melyeknek Ártalmatlanságáról az intézet főorvosa: dr. Jutassy József közméltóságú bőrgyógyász, egészségügytanár kezeselelti. Kinek receptjei szerint a szereket készítenek. A kimerítő használati utasítás alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát. Jutassy dr. „Szépségápolás” című könyve minden kúrához mellékelve van.

Minden egyes készlet ára 5 korona.
Készíti és elárulja személyesen vagy posta útján a **Kozmetikai Gyógyintézet** Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. I. em. Kapható vagy megrendelhető az intézetnél minden gyógyszerárban. — Főreklár: Török József gyógyszerár Budapest, VI., Király-utca 12. szám. 12402

Serravallo

CHINA-BOR VASSAL

Hygienikus kiállítás 1906. Legmagasabb kitünt. Erősítőszert gyengélkedők, vörösgöngyök és lábadozók számára. Étvágyserjesztő, ideg-12000 erősítő és vérjavító szer. Készítő: 3000-nél több orvosi vélemény. **J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.** Vásárolható a gyógyszerárakban feltüntetett árakban és K. 2.60, egész literes üvegekben és K. 4.80.

KALÁCS-ALEXIN

LEGFINOMABB KOKUSZVAJ FŐZÉSRE. SÜTÉSRE. KIRÁNTÁSHOZ KAPHATÓ MINDENÜJT

Külföldi bélyegek, Bélyegalbumok, Senf-Catalogusok, Kohl-Catalogusok, valdai angol bélyegragasztó papír, és bélyeggyűjtők részére szükséges minden egyéb cikkéről árjegyzéket ingyen és bérmentve küld mindenkinek **Szekely Jenő** Budapest, VI., Teréz-körút 6. * Megjegyzés: 200 teljesen különböző valdai bélyeg 1.—K. 12498

Ne vásároljunk külföldön!
A karácsonya ragyogó ékessége! Olcsóbb és jobb, mint a külföldi utazatok.

„Gloria angyalharangocskák”

(1893. t.-c. é. tör. véde. Kizárólag **Ploki és Haas-mály**) — Fényár köztetett ragyogva a karácsony közeledtét hirdetik. Tündéris: ényével beragyogja az egész karácsonyt. A 3 gyertya melegtől a félsz kerék forgásba jön s a róla lecsúszó patenat kalapok az angyalharangokhoz verődve, egyszerre többféle igen kellemes tiszta összhangot hallatnak. — Így a fényár köztetett ragyogva, a színes szobhoz vonuló nyár-csengőre emlékeztetve a bethemelt érvárázó erejével áhítatba ejt lennünket és gyermekeinket. — A kályhára állítva is különösen működik. A Ploki és Haas-féle

75 kr.

„Gloria angyalharangocskák” ára erős kéregdobozban, használati utasítással **75 kr.**
November 10-ig elővásárlónak 68 krajcár, mely időn túl a kedvezmény semmi szín alatt sem adható. — 6 drb 3 frt 90 kr., 9 drb 5 frt 90 kr., 12 drb 7 frt 40 kr., 25 drb 14 frt 25 kr., 36 drb 21 frt 60 kr., 50 drb 28 frt 80 kr. Ploki és Haas-féle „Gloria angyalharangocskák” **paszar kivitelben, tükörfényes nikkel-éssel 1 frt.** November 10-ig előre vásárlónak **92 krajcár.** — 6 drb 5 frt 15 kr., 9 drb 7 frt 65 kr., 12 drb 10 frt. — **Okulva a mulatok!** Minthogy közvetlen az ünnepek előtti világi rendeléseket már nem fogadunk el, saját érdekükben is kérjük a t. közönséget, hogy a harangokat jelen hirdetésünk után sűrűsen rendelje meg. **FLOKI és HAAS** sportüzletének karácsonyfadiszidényosztálya, **Budapest, VI., Andrassy-ut 13.** Ezer-féle gyönyörű fadiszidény, 12 drb egy dobozban 20, 25, 30 kr. Gloria- és karácsonyfa-gyertyák 30 darab 24 krajcár stb. 12435

Tudósítás.

A cs. és kir. tengerészeti élelmezési hivatal Polában kereskedelmi szokások szerint az alább felsorolt élelmi cikkeket szándékozik bevásárolni ama minőségű és egyéb kereskedelmi feltételek alapján, a mint azok az ily vásárlásokra megszerveztett „Szokásfüzet” a tengerészeti élelmezési hivatal részére tőzsdén kívül és kereskedelmi szokás szerint eszközözendő vásárlásokra” füzetben megállapítva vannak, u. m.: kávé 31,000 kg., cukor 35,000 kg., búzaliszt 800,000 kg., rozsliszt 300,000 kg., kömény 4000 kg., rizs 95,000 kg., hántolatlan borsó 48,000 kg., hántolt borsó 15,000 kg., bab 110,000 kg., tészta 60,000 kg., vöröshagyma 7500 kg., bors 1600 kg., disznósír 3000 kg., bura. **Pola, 1907 október 31.**

gonya 120,000 kg., faolaj 26,000 kg., ezet 12,000 liter és bor 900,000 liter.
Az 1 koronás bélyeggel ellátott ajánlatok **minél előbb,** azonban legkésőbb 1907. évi november hó 30-áig a cs. és kir. tengerészeti élelmezési hivatalhoz Polában beküldendők. Ezen „Tudósítás”-hoz tartozó részletes feltételeket az összes kereskedelmi és iparkamaráknál betekintésre felfekvő „Megjegyzések” valamint a „Szokásfüzet” tartalmazza, mely segédeszközök a tengerészeti élelmezési hivatalnál és pedig előbbi díjtalanul, utóbbi 20 fillérért beszerezhetők.

Cs. és Kir. tengerészeti élelmezési hivatal.

BŐRÖNDÖK, utazócikkek Heller Mór utódánál

és bördíszmúaruk **Képes árjegyzék bérmentve.**

ZEISS-fele

PRISMÁS TÁBORI TÁVCSŐ
a képek fokozott plasztikájával.

12471

ÚJ MINTÁK UTÁZÁS, SPORT, VADÁSZAT, HADSERÉG, TENGERÉSZET számára.

A ZEISS-féle prismás tábori távcsövek eismert előnye: nagy fényerő, kiváló élesség, állandóság, nagy látér, szabatos kivitel, tropus-biztonság az új mintáknál a legmesszebbmenően fokozottak. — Tessék prospektust kérni T 79.

Beszerezhető valamennyi optikai üzletben, ugyszintén:

CARL ZEISS
BERLIN FRANKFURT A. M. HAMBURG JENA (NÉMETORSZÁG) LONDON ST. PETERSBURG WIEN

Budapesti Takarékpénztári és Országos Zalogkölcson R.-T.

Irodái: VI., Andrassy-ut 5 sz. a. (saját házában).
Befizetett részvénytőke: 40 millió korona. Előleg betéteket, leszámított váltókat és előleget nyújt értékpapírokra.
M. kir. szab. oszt.-sorozatát főközlésközi helye: VI., Andrassy-ut 5. Kézirat-üzlet: IV., Károly-körút 18., IV., Ferenciek tere 4. (Frányi-utca sarok), VII., Kőrölc-utca 67., VIII., József-körút 2., VIII., Ullői-ut 6. 11982

A vérkeringés gyorsítása, az anyagcsere előmozdítása és az izomzat edzése:

SEMERÁK P. gyűrő és rezgő masszáz készülékeinek három legfontosabb hatása. Feltűnők és párukat ritkítók az elért és hitelesített gyógyeredmények, különösen rheuma, csú, kőszvény és ischiásnál, gyomor- és bélbajoknál, idült székrekedés, étvágytalanság és kővérség-nél, oldalszurás, hátfájdalmak, állandóan hideg lábak és influenzánál, főtájás, vértorlódás, szívdobogás és asztmánál, általános rosszullét, bagyadság, elerőtlenedés és gyengeségnél, idegességnél, altest- és hólyagbántalmaknál.

Ha e bajok egyikében, vagy másikában sanylődik, állítsa természetes uton, s nem holmi titkos szerekekkel és porokkal helyre egészségét. Megbetegedés elhárítására és a test ápolására egészségeseknek is nagyon ajánlhatók a készülékek. Sok hivatásban pedig, hol nincs meg a testnek a kellő mozgása, az észszerűség parancsa e hiányt masszázsszal pótolni. A készülék ára oly méltányos, hogy bárki beszerezheti magának.

Készülékeim tehát könnyen kezelhetők, jó, szolid szerkezetűek, a bőrt nemcsak gyurják, hanem meg is rezegtetik (vibrálják), s a mellett olcsók is.

Ingyen és bérmentve küldöm meg minden érdeklődőnek a „Gyűrő és rezgő masszáz, s annak jelentősége a higiénia, therapia és kosmetika terén” című értekezést, mely számos orvosi és magán elismerő levélen kívül a készülékek pontos leírását is tartalmazza.

Czimet jól figyelje meg, valamint az Ön czimét is pontosan és olvashatóan írja meg, kérem.

Semerák P. Niederlössnitz, Dresden. Hungária-út 5f.

Ime néhány elismerő levél:

Mintán készülékét négy hónapig rendszeresen használtam, legnagyobb örömmel igazolom, hogy súlyos, elévült bajjaimból, a melynek régi gyomorhajom, hát- és mellfájdalmam, asztmám és szédülési rohamaim voltak, teljesen kiűbáltam, miért őszintén és szívveljes hálával tartozom Önnek. Jó barátom L. ur. ki ajánlatomra hozatta meg két készülékét, minden tekintetben meg van velük elégedve, s így továbbra is minden beteg embertársaimnak legmelegebben ajánlom majd.

Modor (Pozsony mellett).
Készülékét napról-napra veszem igénybe idegaj leg nagy eredményvel; korántsem vagyok annyira ideges mint annakelőtte. Étvágyam lényegesen megjavult, székrekedésem teljesen elmúlt, s veszeljes s szünni nem akaró nyakfájdalmam csak két hetenként jelentkezik. Főszédülésem megszűnt. Ep ezért minden betegnek legmelegebben ajánlhatom s mondhatom önmaga ellen vett a hasonló bajokban szenvedők, ha e készülékét nem használja.

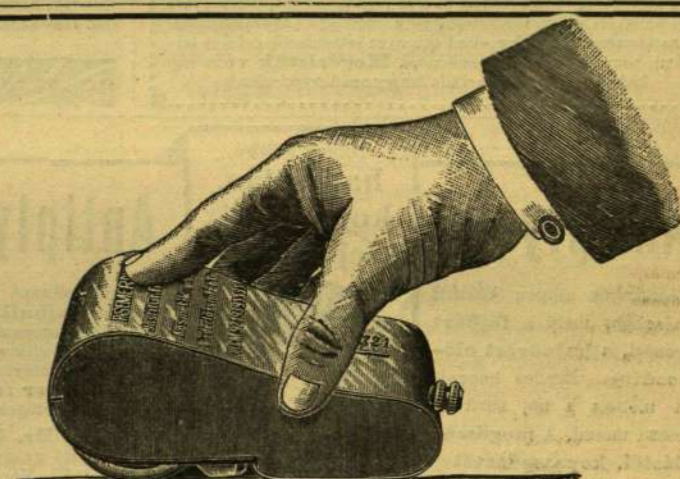
Hatvan (Czuhorgyár).

Tóth József.

Felső-Bánya, Szatmár vm.

Csernátóni Péter, kir. üdülőlábi bíró.

Magyarországgal magyarul levelezem!

AZ ASZTALOSOK SZÖVETKEZETI BUTORCSARNOKA. A budapesti asztalos-ipartestület védnöksége alatt álló BUTORCSARNOK VIII., József-körút 28. sz., sark. Belváros, Ferenciek-tere 1.

Gyönyörűen ragyogó izléssel összeválogatott karácsonyfa-dísz arany-ézüst sodratok, üveggyöngyök, reflektorok, angyalok, girlandok, gyöngyök, madár, harang stb. 1-ső sz. láda 90 drb 1.25 frt.

Sok millió előkelő úrhölgy használja a világhírű Földes-féle MARGIT-CREMET, mely szírtalan, ártalmatlan s rögtön szépíti a Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztonságosan ártalmatlan szer.

Legkedveltebb, legjobb hajfestő az IRAK ARÁBIÁN keleti hajfestő fekete és barna színben. Ezen kitűnő és ártalmatlan készítménnyel haját, szakált, bajszát pár perc alatt feketére vagy barnára lehet festeni.

VASÁRNAPI UJSÁG SZERKESZTŐ HOITSY PÁL FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, OKTÓBER 27. 43. SZ. 1907. (54. ÉVFOLYAM.)

Antiptysin tudományos alapon készült hajszesz, mely a hajhullást okozó betegséget megszünteti és a fejkorpát eltávolítja. Főként a hajhullásnál fogva biztos óvszer ragyos haj és szakál-betegségek ellen.

Ingyen és bérmentesen! küldöm meg mindenkinek nagy és gazdagon illusztrált fényképekkel 3000-nél több képpel-mimlómenni szíj, jó és olcsó zeneművekről, cs. és kir. udv. szállító Konrad János zeneműszállítóháza Brüz 482. (Csehország.)

FÖLSÉGES ILLUZIÓ! Tör. vérel! A karácsonyfa legpompásabb díszé mely egyetlen keresztény családnál meg hiányozhat, az általam megjavított briliáns karácsonyfa-angyal-ésőngetés.

GANZ ÉS TÁRSA VASONTÓ ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT Városi iroda: Budapest, IV., Ferenciek-tere 2. Főbb gyártmányai: Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra.

Legjobb üveg karácsonyfadísz. 12 db válogatott, gondosan kartonba csomagolva, a tárgyak nagysága és kivitele szerint K. 40, —60, —70, —80, —100, —120, —150, —200, —250, —300, —350, —400, —450, —500, —550, —600, —650, —700, —750, —800, —850, —900, —950, —1000.

Karácsonyi jutalom! Minden t. ez. verő, a ki a szeptember 1. és november 30. közötti időben egyszerre 40 koronányi levélbeli megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-éberszót éjjeli világító mutatólappal és egy 1908-ra szóló naplót kap mellécsomagolva.

KNUTH KÁROLY mérnök és gyáros 11920 Cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Központi víz- és gőzfűtéseket, légszusz- és vízvezetéseket, csatornázásokat, szellőztetéseket, szivattyúkat, vízmozdítókat, emelőgépeket stb.

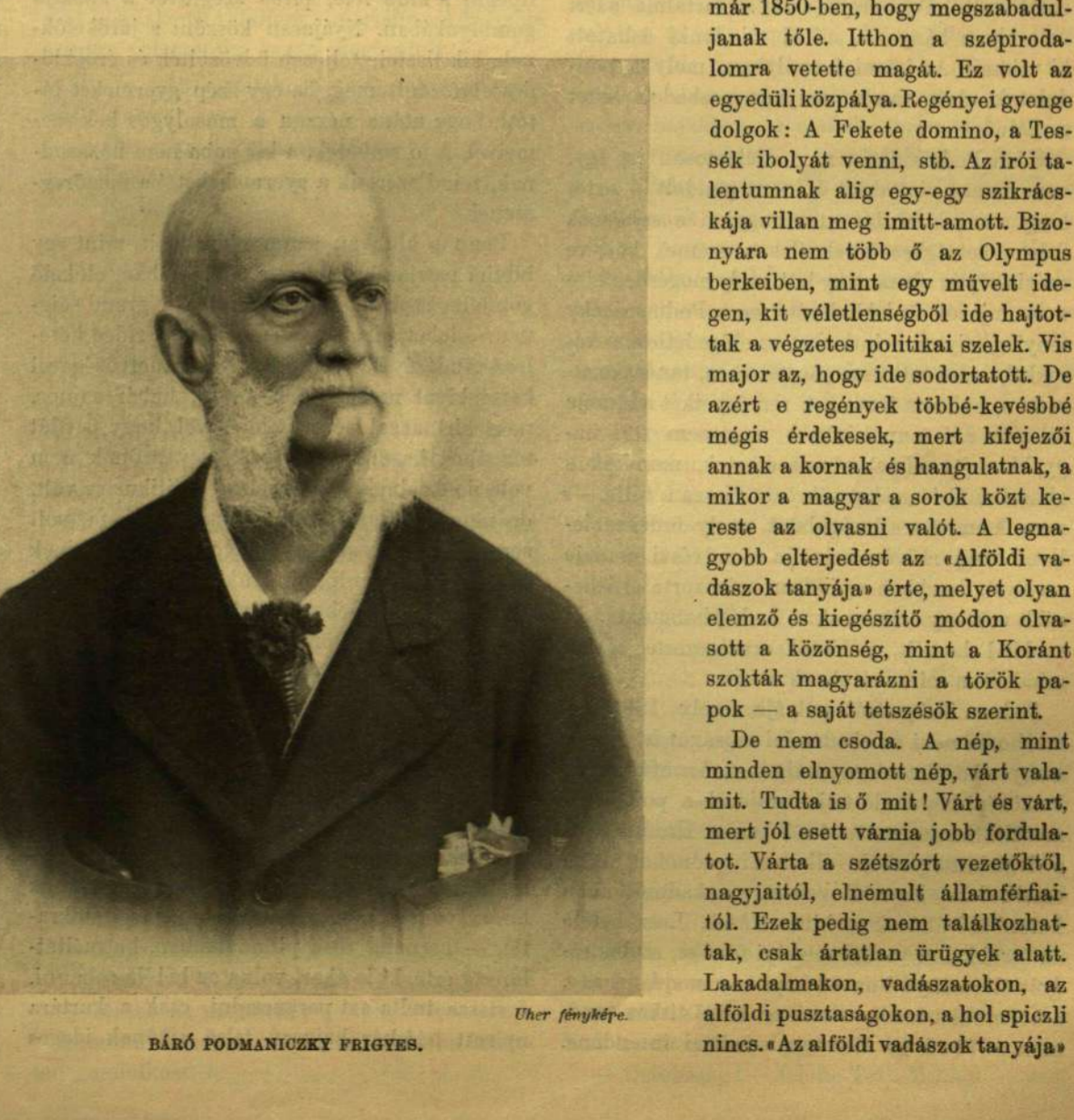
Karácsonyi jutalom! Minden t. ez. verő, a ki a szeptember 1. és november 30. közötti időben egyszerre 40 koronányi levélbeli megrendelést tesz, karácsonyi ingyen-jutalom gyanánt a 4343. számú riadó-éberszót éjjeli világító mutatólappal és egy 1908-ra szóló naplót kap mellécsomagolva.

Kioszerelés megengedve, vagy pénzvisszaadás, tehát nincs kockázat! Széküldés utánvéttel vagy előrelettel mellett. A megrendelés legrészletesebben a postautalvány megküldésével történik. Okvetlen szükséges, hogy a megrendelőleveleken vagy kártyákon meg legyen jelölve, utánvéttel kívánatuk-e az ár, vagy pedig elment már az összeg utalványival. Ugyanilyen érdeklődésben áll minden megrendelőnek a megrendelés december 15. éjféli előtti beküldését, mert a postán az idén talán, a nagy tördelés miatt, nem szállít olyan gyorsan, mint normális forgalom mellett. A megrendelések tehát idejében intézendők. Cs. és kir. udv. szállító Konrad János első órágyára Brüz 2004. sz. (Csehország.)

BÁRÓ PODMANICZKY FRIGYES. 1824—1907. M I K O R KOSSUTH LAJOST Pest vármegye követté választotta 1847-ben, az egész országot megmozgató választási harc után a diadalm Kossuth-tábor élén egy nyalka ifjú lovagolt, tánczó paripán, cifra szűrben, árvalánybajás kalappal Pest utcáin.

Ma, épen kerek hatvan év után, utóljára jelenik meg a tömegek előtt Pest utcáin, de nem fizáncoló paripán, hanem a Szent Mihály lován, koporsóba zárva. Most is nagy tömeg megy utána, de nem a diadalm Kossuth-tábor, hanem a legyőzött szabadelvűpárt húzódik szomorúan, utolsó elnökét megsiratva.

De nem esoda. A nép, mint minden elnyomott nép, várt valamit. Tudta is ő mit! Várt és várt, mert jól esett várnia jobb fordulót. Várta a szétszórt vezetőktől, nagyjaitól, elmúlt államférfiaktól. Ezek pedig nem találkozhattak, csak ártatlan ürügyek alatt. Lakadalmakon, vadászatokon, az alföldi pusztaságokon, a hol spicizli nincs. «Az alföldi vadászok tanyája»

BÁRÓ PODMANICZKY FRIGYES. Uher fényképe.